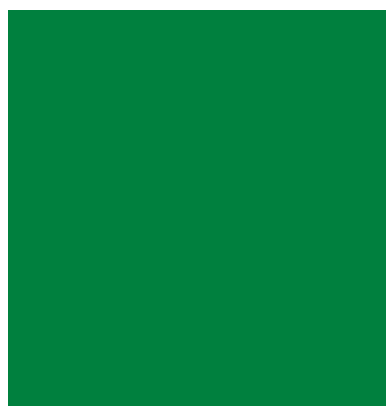
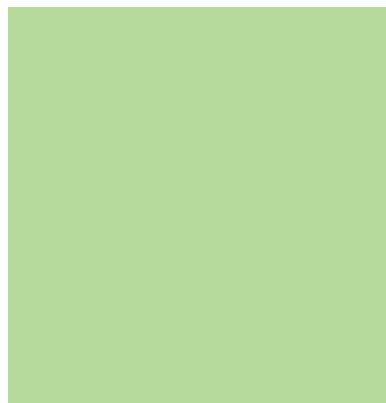
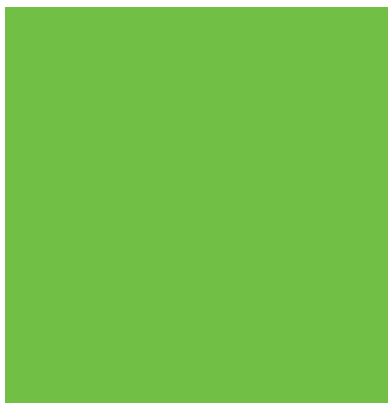

2011

WOORD VOORAF	5
VBT ALS ORGANISATIE	6
1. MISSIE	6
2. VERNIEUWING EN VERRUIMING	6
3. PERSONEEL	7
4. OVERZICHT VBT-LEDEN	8
5. BESTUURSORGANEN	9
5.1. Bestuurscomité - Raad van Bestuur	9
5.2. Algemene Vergadering	10
6. WERKGROEPEN	11
7. EXTERNE VERTEGENWOORDIGINGEN	11
VEILINGOMZET EN -AANVOER	13
8. EVOLUTIE VAN DE VEILINGOMZET EN -AANVOER	13
8.1. Omzet VBT-veilingen	13
8.2. Aanvoer, prijs en omzet VBT-producten	15
VBT-ACTIVITEITENVERSLAG	19
9. WERKING - BELANGRIJKE DOSSIERS	19
9.1. VBT-database	19
9.2. Prognoses oogst en opvolging stocks	19
9.3. Redactie	20
9.4. Europees en internationaal overleg	21
9.5. Simultaanverkoop	22
9.6. EHEC-crisis	23
9.7. Onderzoek	25
9.8. Kwaliteitssystemen	26
9.9. Residumonitoring	29
9.10. Export derde landen	29
9.11. Overige dossiers	31
10. GEMEENSCHAPPELIJKE MARKTORDENING GROENTEN & FRUIT	33
10.1. Europees kader	33
10.2. Toepassing in Vlaanderen	34
10.3. Belang en omvang	34
10.4. Debat landbouwbeleid na 2013	35
10.5. Internationale conferentie voor producentenorganisaties	36
11. PROMOTIE VOOR BELGISCHE GROENTEN EN FRUIT	37
11.1. Binnenland	37
11.2. Buitenland	40
VERWANTE ORGANISATIES	42
12. VLAAMS CENTRUM VOOR BEWARING VAN TUINBOUWPRODUCTEN (VCBT)	42
13. VBT KISTENPOOL & EURO POOL SYSTEM (EPS)	44
13.1. VBT Kistenpool	44
13.2. Euro Pool System	44
14. KENNISCENTRUM VOOR DUURZAME TUINBOUW (KDT)	46

2011

Het jaar 2011 was duidelijk een annus horribilis voor de Belgische tuinbouwsector. De afzet van groenten werd in heel Europa getroffen door een nooit voor mogelijk gehouden systeemcrisis. Eind mei verschenen de eerste berichten over een mogelijke EHEC-besmetting in Duitsland. De aanhoudende miscommunicatie over de mogelijke oorzaak, en het daarmee verbonden wantrouwen van de consument, zorgde voor een nooit geziene vraaguitval en bijgevolg voor een dramatische prijsvorming. Als klap op de vuurpijl sloot de Russische Federatie op 2 juni haar grenzen voor alle Europese, dus ook Belgische groenten.

Te midden van de hectische omstandigheden trachtte het VBT, als crisisknooppunt, een rots in de branding te zijn voor haar leden. Crisissituaties brengen ook het beste in de mensen naar boven. Leiding, medewerkers en bestuurders van onze producentencoöperaties stonden dag en nacht paraat om het hoofd te bieden aan deze ongelooflijke crisissituatie. Ook de Vlaamse overheid en de Boerenbond zochten koortsachtig mee naar mogelijkheden om uit het dal te geraken. Jammer genoeg bleef het bij remediëren en trachten bij te sturen. Als de consument het product niet meer koopt en exportmarkten afgesloten worden, probeer dan maar eens een aanvaardbare prijs uit de markt te halen. Het vertrouwen herstelde zich maar langzaam. De compensatie uit het EU-noodfonds was slechts een druppel op een hete plaat.

De globale omzet van alle VBT-veilingen bedroeg in 2011 slechts € 685,5 miljoen, een daling met 16% in vergelijking met 2010. De groenteveilingen werden het zwaarst getroffen, wat blijkt uit een gemiddelde omzetsdaling van bijna 24%. De fruitveilingen realiseerden een gelijkaardige of beperkt lagere omzet. Naast de EHEC-hysterie lagen ook de klimatologische omstandigheden aan de basis van deze omzetsdaling. Een vroeg voorjaar in West-Europa en groeivertraging in Zuid-Europa zorgde voor een te ruim aanbod aan groenten op de Europese markt. Op het moment van wat prijsherstel brak dan de EHEC-hysterie uit. Vervolgens werden we getroffen door een atypische zomer. Matige temperaturen en regenachtige dagen in heel West-Europa waren niet bevorderlijk voor de consumptie. Het zachte najaar zorgde er vervolgens weer voor dat Noord- en Oost-Europa zelf voldoende aanbod bleven hebben en ook de consumptie van wintergroenten achterbleef.

Hardfruit kende een goed jaarbegin, een gevolg van de beperkte Europese oogst in 2010. Begin oktober kwam er echter prijsdruk omwille van de grote Europese appel- en perenoogst. Voor peren daalde de prijs echter al vanaf april omwille van het grote aanbod door de uitgestelde ruiming. Eind augustus zal zowel in de Limburgse fruitstreek als het Hageland in het geheugen gegrift blijven. Alles verwoestende hagelbuien zorgden ervoor dat veel kwalitatief fruit onherroepelijk verloren ging of nog enkel voor industrie geschikt was. Ondanks een grillig verloop van het seizoen kan geoordeeld worden dat 2011 een gemiddeld jaar was voor de afzet van zachtfruit. Wel is de beoordeling van het seizoen variabel van teler tot teler en van regio tot regio. Zo kende de prijsvorming van

aardbeien een serieuze dip in de extreem warme maand mei, waardoor onze productie vroeger op gang kwam en nog samenviel met aanbod uit Zuid-Europa.

Het VBT blijft ijveren voor een betere samenwerking tussen producenten en tussen producentenorganisaties onderling. Dit principe dat in onze sector door Europa ondersteund wordt via de GMO groenten en fruit, werkt blijkbaar inspirerend. Begin oktober kwam de Europese Commissie naar buiten met haar voorstel voor de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2013. Om de onderhandelingspositie van de landbouwers in de voedselketen te verbeteren, zet de Commissie in op een betere organisatie in alle sectoren. Het principe van producentenorganisaties wordt uitgebreid naar alle sectoren, zij het wel onder andere financieringsmodaliteiten via Plattelandsontwikkeling.

Positief is alvast dat zowel de Europese Commissie als het Europees Parlement zich in 2011 zeer duidelijk uitspraken voor een verderzetting van het concept van de GMO groenten en fruit na 2013 met als hoeksteen de producentenorganisaties.

2011 was voor het VBT ook een scharniermoment. Op 30 maart keurde de Algemene Vergadering nieuwe statuten, een nieuw werkingskader alsook een naamswijziging goed. Voortaan staat het VBT voor het Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties. Deze naamsverandering verduidelijkt dat het VBT zich voortaan ook, naast de klassieke veilingen, openstelt voor andere afzetcoöperaties in de sector groenten en fruit die op initiatief van producenten werden opgericht. Ook overkoepelende producentenorganisaties kunnen onder bepaalde voorwaarden lid worden. In de loop van 2011 werden drie nieuwe leden aanvaard: Ingro, een producentenorganisatie van industriegroentetelers, en de Unies van ProducentenOrganisaties LAVA en Fruitbiz. De Algemene Vergadering was ook het feestelijk afscheid van de heer Pierre Vrancken die na zes jaar voorzitterschap de fakkel doorgaf aan de nieuwe VBT-voorzitter mevrouw Rita Demaré. Op 15 november fuseerde het VBT-lid Brava met Greenpartners tot Coöbra cvba. Op die manier vinden ook de coöperatief georganiseerde telers van het voormalige Greenpartners toegang tot de werking en dienstverlening van het VBT, en neemt de representativiteit van het VBT verder toe.

2012 dient zich voor onze sector aan als het jaar van de hoop. Hoop op een broodnodige betere prijsvorming, hoop op een blijvend inzicht van telers dat samenwerking de enige weg vooruit is en hoop op een nog betere samenwerking tussen de VBT-leden. En laat nu net het coöperatief model hiertoe het meest aangewezen zijn om deze verwachtingen waar te maken. De Verenigde Naties hebben 2012 dan ook niet voor niets uitgeroepen tot het Internationaal Jaar van de Coöperaties.

Philippe Appeltans
Algemeen secretaris

1. MISSIE

Het VBT vertegenwoordigt en behartigt, zowel op nationaal als internationaal vlak, de belangen van de Belgische producentencoöperaties in de sector groenten en fruit. Het werkt daar waar nodig samen met andere organisaties, federaties of betrokken stakeholders.

Tevens biedt het VBT haar leden een platform aan voor overleg en uitwisseling. Verder verstrekt het VBT sectorrelevante informatie aan haar leden en kan het in welbepaalde domeinen optreden als dienstverlener.

2. VERNIEUWING EN VERRUIMING

Op de Algemene Vergadering van 30 maart werden de nieuwe statuten van het VBT goedgekeurd. Deze nieuwe statuten zijn het sluitstuk van een grondige denkoefening, gestart in 2010, over de toekomstige rol en opdracht van het VBT in de tuinbouwsector. Een volledig nieuw kader werd uitgetekend. De dossiers en thema's waarrond het VBT zal werken, werden duidelijk afgebakend.

Ook keurde de Algemene Vergadering een naamsverandering goed, van het 'Verbond van Belgische Tuinbouwveilingen' naar het 'Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties'. Deze naamswijziging verduidelijkt dat het VBT zich ook openstelt voor andere afzetcoöperaties groenten en fruit die op initiatief van producenten werden opgericht, naast de klassieke groente- en fruitveilingen. Ook overkoepelende producentenorganisaties kunnen toetreden als hun hoofdzetel in België is gevestigd en hun Belgische leden individueel lid zijn.

Aangezien het VBT steeds meer opereert in een Europese en internationale omgeving werd eveneens de domeinnaam van een vernieuwde website aangepast naar www.vbt.eu.

Aansluitend op de Algemene Vergadering vond het event 'Wissel op de toekomst' plaats. In het bijzijn van de hele Belgische groente- en fruitsector werden de contouren van het nieuwe VBT voorgesteld. Het was tevens het feestelijk afscheid van de heer Pierre Vrancken die na zes jaar voorzitterschap, de fakkel doorgaf aan de nieuwe VBT-voorzitter mevrouw Rita Demaré.

Op basis van dit nieuw werkingskader werden in de loop van 2011 drie nieuwe leden aanvaard:

- Ingro cvba, een producentenorganisatie voor industriegroentetelers;
- Fruitbiz.be cvba, de overkoepelende

producentenorganisatie tussen de Belgische Fruitveiling en Veiling Borgloon;

- Lava cvba, 'Logistieke en Administratieve VeilingAssociatie' als overkoepelende producentenorganisatie van zes onderliggende veilingen.

Door deze grotere representativiteit is het VBT voortaan beter in staat invulling te geven aan haar missie. Uiteraard heeft de verruiming daarmee nog geen eindpunt bereikt. Het VBT blijft de hand reiken aan producentencoöperaties die ontstaan voor overleg en samenwerking.

Op 15 november fuseerde het VBT-lid Brava met Greenpartners tot Coöbra. Op deze manier vinden ook de coöperatief georganiseerde telers van het voormalige Greenpartners toegang tot de werking en dienstverlening van het VBT.

Rita Demaré en Pierre Vrancken

3. PERSONEEL

De werkzaamheden voor het VBT werden uitgevoerd door:

Philippe Appeltans
Algemeen secretaris
016/30 09 90 - philippe.appeltans@vbt.eu

Ann De Craene
Stafmedewerker producttechnische materies
016/30 09 93 - ann.dekraene@vbt.eu

Patricia Vercammen
Boekhouding en coördinatie marktgegevens
016/30 09 92 - patricia.vercammen@vbt.eu

Michèle De Coster
Algemene administratie en secretariaat
016/30 09 91 - michele.decoster@vbt.eu

Het VBT is gevestigd te Leuven:

Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties vzw
Tiensevest 136, B - 3000 Leuven

E-mail: info@vbt.eu
Telefoon: 016/20 00 80
Fax: 016/20 30 35
Internet: www.vbt.eu

4. OVERZICHT VBT-LEDEN

Belgische Fruitveiling (BFV)

Voorzitter, E. Champagne - *Directeur*, F. Lowette
 Montenakenweg 82, B - 3800 SINT-TRUIDEN
 Tel. 011/69 34 11 - Fax 011/68 54 60
 E-mail bfv@bfv.be - www.bfv.be

afd. Glabbeek

Kraenenbroekstraat 30, B - 3380 GLABBEEK
 Tel. 016/77 90 31 - Fax 016/77 79 69

afd. Zoutleeuw

Leeuwastraat 4, B - 3440 ZOUTLEEUW
 Tel. 011/78 25 43 - Fax 011/78 45 00

afd. Waasland

Provinciale baan 46, B - 9120 VRASENE
 Tel. 03/780 79 79 - Fax 03/777 85 14

Coöbra

Voorzitter, J. De Baerdemaeker - *Directeur*, F. Fontaine
 Zone 4 Broekooi 100, B - 1730 ASSE
 Tel. 02/481 08 88 - Fax 02/481 08 87
 E-mail coobra@coobra.be - www.coobra.be

afd. Kampenhout

Leuvensesteenweg 22, B - 1910 KAMPENHOUT
 Tel. 016/65 92 00 - Fax 016/65 92 01

afd. Sint-Katelijne-Waver

Fortsesteenweg 56,
 B - 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER
 Tel. 015/31 71 22 - Fax 015/31 72 88

Fruitbiz.be

Bestuurders, E. Champagne, P. Vrancken, F. Lowette,
 J. Craemers
 Gouverneur Roppesingel 51, B - 3500 HASSELT

Group. Producteurs Hort. Namurois

Voorzitter, C. Willemart - *Directeur*, A. Sluysmans
 Rue de la 1ère Armée Américaine 165, B - 5100 WEPION
 Tel. 081/46 11 28 - Fax 081/46 11 27
 E-mail info@crieedewepion - www.gphn.be

Ingro

Voorzitter, J. Cardoen - *Directeur*, I. Van Wonterghem
 Diksmuidsesteenweg 329 B, B - 8800 ROESELARE
 Tel. 051/26 01 10 - Fax 051/20 76 16
 E-mail info@ingrocvba.be - www.ingrocvba.be

Lava

Voorzitter, F. De Weerd - *Directeur*, M. De Moor
 Leuvensesteenweg 130 A, B - 3191 HEVER
 Tel. 015/50 42 50 - Fax 015/50 42 60
 E-mail lava@lava.be - www.lava.be

Limburgse Tuinbouwveiling (LTV)

Voorzitter, J. Janssens - *Directeur*, W. Jeurissen
 Industrieweg 1035, B - 3540 HERK-DE-STAD
 Tel. 013/55 45 08 - Fax 013/55 46 45
 E-mail info@ltv.be - www.ltv.be

Mechelse Veilingen

Voorzitter, L. Baestaens - *Directeur*, C. De Pooter
 Mechelsesteenweg 120, B - 2860 SINT-KATELIJNE-WAVER
 Tel. 015/55 11 11 - Fax 015/55 06 01
 E-mail info@mv.be - www.mechelseveilingen.be

REO Veiling

Voorzitter, R. Demaré - *Directeur*, P. Demyttenaere
 Oostnieuwkerksesteenweg 101, B - 8800 ROESELARE
 Tel. 051/23 12 11 - Fax 051/23 12 89
 E-mail info@reo.be - www.reo.be

Veiling Borgloon

Voorzitter, P. Vrancken - *Directeur*, J. Craemers
 Kernielerweg 59, B - 3840 BORGLOON
 Tel. 012/67 01 00 - Fax 012/74 61 36
 E-mail veilingborgloon@eburon.be - www.eburon.be

afd. Criée aux Fruits

Route de Maastricht 100, B - 4600 VISE
 Tel. 04/379 13 32 - Fax 04/379 87 05

afd. Fernelmont

Tel. 081/83 04 20

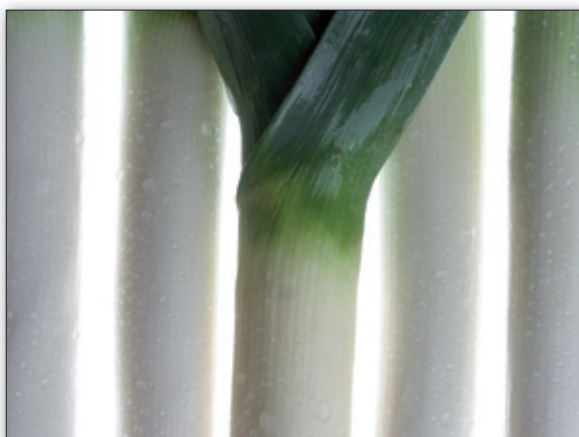
afd. Koelcomplex Tivoli

Tel. 012/67 02 37

Veiling Hoogstraten

Voorzitter, D. Van den Plas - *Directeur*, G. Opdekamp
 Loenhoutseweg 59, B - 2320 HOOGSTATEN
 Tel. 03/340 02 11 - Fax 03/314 78 44
 E-mail info@veilinghoogstraten.be
www.veilinghoogstraten.be

Toestand op 31 december 2011

5. BESTUURSORGANEN

5.1. Bestuurscomité - Raad van Bestuur

Samenstelling Raad van Bestuur op 31.12.2011:

Bestuurscomité

R. Demaré, voorzitter
L. Baestaens, ondervoorzitter
E. Champagne, ondervoorzitter
P. Appeltans, algemeen secretaris

Leden

D. Bertels
J. Craemers
J. De Baerdemaeker
C. De Pooter
P. Demyttenaere
P.E. Demyttenaere
F. Fontaine
J. Janssens
F. Lowette
G. Opdekamp
L. Van den Bosch
D. Van den Plas
L. Vanoirbeek
P. Vrancken

De vergaderingen van de Raad van Bestuur werden tijdens het jaar 2011 gehouden op de volgende data:
1 februari, 15 maart, 3 mei, 21 juni, 6 september,
25 oktober en 13 december.

5.2. Algemene Vergadering

Faculty Club, Leuven, 30 maart 2011

1. Begroeting

Om 17u00 verwelkomt voorzitter Demaré alle aanwezige leden. Zij stelt vast dat de vergadering op regelmatige wijze bijeen werd geroepen en dat 8 van de 8 A-leden met 54 van de 54 stemmen aanwezig zijn, evenals 13 van de 14 B-leden met 13 van de 14 stemmen.

2. Samenstelling bureau

De voorzitter stelt dat er voldaan is aan alle statutaire verplichtingen en stelt het bureau samen: de heer Appeltans, secretaris, de heren Baestaens en Champagne, stemopnemers.

3. Notulen Buitengewone Algemene Vergadering VBT d.d. 1 februari 2011

De notulen worden zonder bemerkingen goedgekeurd.

4. Balans en resultatenrekening VBT 2010

De heer Appeltans geeft toelichting bij de rekening en de heer Achten, extern accountant SBB, bij de balans. Na toelichting van de rekening VBT wordt de jaarrekening met een balanstotaal van € 992.756 goedgekeurd, alsmede de resultatenrekening met een negatief saldo van € 16.325. De vergadering stelt vast dat er een voorziening van 15.000 euro werd aangelegd voor de organisatie van het VBT Event 'Wissel op de toekomst'. Het negatief resultaat wordt ten laste genomen van het overgedragen resultaat.

5. Begroting VBT 2011

Na de toelichting door de heer Appeltans wordt de begroting 2011 goedgekeurd. De begroting vertoont een overschot van € 2.768.

6. Décharge

De vergadering verleent décharge aan de bestuurders.

7. Statutaire aangelegenheden

- De vergadering aanvaardt het ontslag van Jan Buts als bestuurder en benoemt Leo Baestaens als bestuurder tot 2012.
- De vergadering aanvaardt het ontslag van Jos Janssens als bestuurder en benoemt hem als waarnemend bestuurder tot 2015.
- De vergadering verlengt de benoeming van Luc Vanoirbeek als waarnemend bestuurder tot 2015.
- De vergadering neemt kennis van de opvolging als voorzitter van de heer Pierre Vrancken door mevrouw Rita Demaré.
- De vergadering benoemt de heer Pierre Vrancken tot ere-voorzitter VBT.
- De vergadering keurt een benodigd budget van € 450.000 goed voor de basiswerking 2011.
- De vergadering delegeert de onderlinge verdeling van de globale ledenbijdrage aan de Raad van Bestuur.

8. Mededelingen

De secretaris stelt het activiteitenverslag 2010 voor. De voorzitter sluit om 17u45 de vergadering.

Belgische Fruitveiling (BFV)

REO Veiling

6. WERKGROEPEN

De werkzaamheden van het VBT worden uitgevoerd op vraag van de leden-producentencoöperaties. Specifiek en technisch overleg vond, zoals in het verleden, plaats in diverse werkgroepen. De frequentie en inhoud van de werkgroepen werden op vraag van de leden of de Raad van Bestuur bepaald. De besprekingen worden gevoerd met het oog op het bereiken van een consensus tussen de aangesloten leden. De besluiten of adviezen van deze werkgroepen worden vervolgens op de Raad van Bestuur ter bekrachtiging voorgelegd.

Meer specifiek waren volgende werkgroepen actief in 2011: Voedselveiligheid-Milieubewuste Teelt (VV-MBT), Simultaan en GMO.

Aangezien niet alle leden actief zijn met simultaanverkoop, fungeert de werkgroep Simultaan autonoom. Ook de werkingskost verbonden aan werkzaamheden en inzet van het VBT-secretariaat voor het simultaan gebeuren worden apart en transparant aan de deelnemende leden doorgerekend.

In functie van de behoefte vinden er ook regelmatig werkgroepen 'ad hoc' plaats. In 2011 was dit bijvoorbeeld zeer frequent het geval inzake het thema duurzame ontwikkeling en de EHEC-crisis.

Om overleg te faciliteren en te besparen op verplaatsingstijd, heeft het VBT in 2011 geïnvesteerd in een videoconferentiesysteem. Dit als aanvulling op de reeds gehanteerde teleconferenties.

La Criée de Wépion

7. EXTERNE VERTEGENWOORDIGINGEN

Agentschap Landbouw en Visserij (ALV)

- Raadgevend Comité

Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)

- Gebruikersgroepen diverse onderzoeksprojecten

AREFLH (Assemblée des Régions Européennes Fruitières, Légumières et Horticoles)

- College van Producenten
- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering

COMEOS (Belgische distributie)

- Algemene Vergadering
- Commissie Voedingsbeleid

COPA-COGECA

- Werkgroep Groenten en Fruit
- Noord-Europese Werkgroep Nitraten

Departement Landbouw en Visserij (DLV)

- Geïntegreerde Productie Pitfruit (GIP) - Technisch Comité & Nationale Adviesraad (voorzitter)
- Gewasbescherming Kleine Teelten - Subgroepen Fruit, Glas- en Openluchtgroenten
- IPM - Adviesraad & Technische Werkgroepen Fruit, Glas- en Openluchtgroenten
- Stuurgroep EU-Schoolfruit
- Werkgroep Oogstramingen

Europese Commissie (EC)

- Adviesgroep Groenten & Fruit
- Expertgroep Appelen & Peren
- Expertgroep Tomaten

Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV)

- Raadgevend Comité

Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (FOD VVVL)

- Adviesraad inzake Voedingsbeleid en Gebruik van andere Consumptieproducten
- Raad van het Plantenfonds

Freshfel

- General Assembly
- Export Division
- Working Group on Promotion
- Working Group on Food Quality & Sustainability

Fruittteeltnieuws

- Redactiecomité

GlobalGAP

- Board
- Technical Committee Crops
- Stakeholder Committees – Communication, Microbiology, GRASP, Sustainable Water Use
- Belgische Nationale Technische Werkgroep (voorzitter)
- Nationale Adviesraad (voorzitter)

GS1 Belgilux

Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw (KDT)

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- Technisch Comité

Nationale Proeftuin voor Witloof

- Algemene Vergadering

Nationale Raad voor de Coöperatie (NRC)

- Bureau
- Raad
- Commissie Landbouw

Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in de Plantaardige Grondstoffen en producten (OVPG)

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering

Mechelse Veilingen

Proeftuinnieuws

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- Redactiecomité

Qualität und Sicherheit (QS)

- Fachgesellschaft Obst-Gemüse-Kartoffeln (aandeelhouder)
- Fachbeirats Obst-Gemüse-Kartoffeln

Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV)

Vegaplan

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- Technische Werkgroep
- Werkgroep Communicatie
- Werkgroep Residubewaking
- Subwerkgroep Residubewaking Groenten en Fruit Versmarkt (coördinator)
- Werkgroep Duurzaamheid

Vlaams Centrum voor de Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT)

- Bureau, Raad van Bestuur & Algemene Vergadering

VLAM

- Raad van Bestuur & Algemene Vergadering
- Sectorgroep Groenten en Fruit

World Apple and Pear Association (WAPA)

Toestand op 31 december 2011

LAVA

8. EVOLUTIE VAN DE VEILINGOMZET EN -AANVOER

8.1. Omzet VBT-veilingen

In vergelijking met 2010 daalde in 2011 de omzet van alle bij het VBT aangesloten veilingen samen met 16% tot € 685,5 miljoen. De groenteveilingen werden zwaar getroffen, wat blijkt uit een gemiddelde omzetzdaling van bijna 24%. Wat de bij het VBT aangesloten fruitveilingen betreft, werd er een gelijkaardige of een beperkt lagere omzet gerealiseerd in 2011 ten opzichte van 2010. Uit de terugblik op 2011 blijkt nogmaals dat de ganse groente- en fruitsector uitermate afhankelijk is van externe factoren.

In de groentesector zorgde de koude winter eind 2010 voor een tekort aan product (bij de bewaarproducten uit de openlucht) en bijgevolg waren de prijzen redelijk. De winterprik gevolgd door een periode van regen en koudere temperaturen was eveneens voelbaar in Zuid-Europa en had daar een groeivertraging van de meeste teelten tot gevolg.

Het voorjaar bij ons was echter lichtrijk en warm, wat zorgde voor een vroege en overvloedige oogst. De productie uit Noord- en West-Europa kwam bijgevolg op de markt, terwijl de Zuidelijke productie nog volop aanwezig was. Door het grote aanbod kwamen de prijzen sterk onder druk te staan.

Op het moment dat de prijsvorming voorzichtig opleefde, brak de EHEC-hysterie in Duitsland uit. De gehele groentesector in gans Europa kende een systeemcrisis, consumenten waren het noorden kwijt en lieten voornamelijk 'saladegroenten' links liggen. Als klap op de vuurpijl sloot de Russische Federatie de grenzen voor product uit Europa. Zowel op de interne markten als op de exportmarkten, was de impact van deze vraaguitval op de vermarkting van Belgische en andere Europese groenten werkelijk dramatisch.

Vervolgens werden we geconfronteerd met een atypische zomer. Matige temperaturen en regenachtige dagen in geheel West-Europa waren absoluut niet bevorderlijk voor de vraag naar glasgroenten.

Omwille van het goede weer tijdens het najaar in geheel Europa bleven de meer noordelijk gelegen productiegebieden eigen productie hebben. Normaliter bevoorraden deze gebieden zich op dat ogenblik meer bij ons en in Nederland.

De zachte winter was tevens niet bevorderlijk voor de vraag naar wintergroenten, zoals prei en kolen. Naast de beperkte

interesse van de consument werden we ook hier geconfronteerd met nog eigen productie in Noord- en Oost-Europa. Ook voor de fruitteelt resulteerden de weersomstandigheden, zoals een warm, droog voorjaar, een natte zomer met hogere temperaturen, hagelbuien en stormweer, in een uiterst vroege pluk van peren, een zeer lange pluk van appels en een zwaar geteisterde oogst in bepaalde regio's. De vermarkting van zowel hardfruit als zachtfruit verliep grillig in 2011.

Appels kenden een zeer goed jaarbegin. Van januari tot en met augustus was er een zeer gunstige prijsvorming, een uitloper van de beperkte EU-appeloogst in 2010. Vanaf oktober is dit drastisch gekeerd. De grote Europese en vooral Poolse productie bemoeilijkte de export en zorgde voor prijsdruk. Bovendien werd, omwille van hagelschade, een zeer grote hoeveelheid industrieappel vermarkt.

Voor peren was er eveneens een goede prijszetting in het begin van 2011. Vanaf maart/april daalde de middenprijs echter omwille van het grote aanbod door de uitgestelde ruiming. De start van het nieuwe seizoen verliep veel moeizamer dan in 2010. Ook hier is dit te wijten aan een grotere Europese oogst. De beperkte bewaarcapaciteit in Nederland en voornamelijk in Italië zorgde voor een massaal aanbod in de eerste commercialisatiemaanden van het seizoen.

Ondanks het grillige verloop van het seizoen van het zachtfruit, kan geoordeeld worden dat 2011 een gemiddeld normaal jaar is. Betreft aardbeien werd er gemiddeld meer aangevoerd tegen lagere middenprijzen dan in 2010, maar kon er algemeen toch een lichte omzetsijging gerealiseerd worden. De beoordeling van het seizoen is echter variabel van teler tot teler en vaak van regio tot regio. Een dip in de prijsvorming werd veroorzaakt door de extreem warme maand mei, waardoor onze productie vroeger op gang kwam. We volgden aldus het aanbod uit het Zuiden niet op, wat resulteerde in een overaanbod op de markt. Voor bessen daarentegen werd er gemiddeld 17% minder aangevoerd, maar lag de middenprijs hoger dan in 2010 en sloten de VBT-veilingen 2011 positief af.

De omzet van de **Mechelse Veilingen** daalde in 2011 met bijna 27% ten opzichte van 2010 en bedroeg € 171,4 miljoen. Omwille van de klimatologische

omstandigheden enerzijds en de invloed van de EHEC-bacterie op het consumentenvertrouwen anderzijds, waren de prijzen gedurende het ganse jaar ondermaats.

Veiling Hoogstraten draaide een omzet van € 143,5 miljoen, dewelke 6% lager ligt dan in 2010. De daling is vooral te wijten aan de omzetsdaling van de aangevoerde groenten (-12,5% ten opzichte van 2010) ten gevolge van de EHEC-crisis en niet zo zeer aan de aardbeienomzet dewelke vrijwel constant bleef.

De omzet van de **REO Veiling** kende een sterke daling (-27%) tot € 130,9 miljoen. Ook hier hebben de externe factoren, zoals de weersomstandigheden en de EHEC-crisis, de prijsvorming gedurende het ganse jaar danig verstoord. Als grootste preiveiling werden zij extra getroffen door de zeer slechte prijsvorming van dit product in het laatste kwartaal van 2011. Heel Europa bleef immers in productie.

De **Belgische Fruitveiling** kende in 2011 een vrijwel gelijkaardige omzet als in 2010: € 105 miljoen. Omwille van de grotere aanvoer van hardfruit kon de omzet in 2011 behouden blijven.

Op 15 november 2011 fuseerden Brava en Greenpartners tot Coöbra. **Coöbra** kon het recordjaar van 2010 echter niet evenaren en sloot het jaar 2011 af met een omzet van € 65,8 miljoen (9% minder dan in 2010). De omzet van het voormalige Greenpartners werd slechts vanaf 15 november in rekening gebracht.

De omzet van **Veiling Borgloon** kende in 2011 een daling van 6,5% ten opzichte van het jaar 2010 en bedroeg € 57,5 miljoen. Het aandeel van de bessen groeide met

3% binnen de veiling en maakt dat Veiling Borgloon de belangrijkste veiling voor houtig kleinfruit blijft.

De **Limburgse Tuinbouwveiling** sloot 2011 af met een daling van 5,5% ten opzichte van 2010, wat duidt op een omzet van € 9,7 miljoen. De aangevoerde groenten (12% van de totale omzet) kenden een omzetsdaling van 46%, terwijl de omzet van het fruit steeg met 5,1%.

De Waalse aardbeivenveiling **Criée de Wépion** sloot 2011 af met een omzet van € 1,6 miljoen. Dit betekent een daling van 7% ten opzichte van 2010.

Naast de klassieke veilingen werd in de loop van 2011 ook **Ingro**, een producentenorganisatie voor industriegroentetelers, lid van het VBT. Ingro telt zo'n 1100 actieve leden en vertegenwoordigt ongeveer 40% van de Belgische productie van industriegroenten. Ingro sloot 2011 af met een Waarde Verkochte Productie van € 75,3 miljoen, een stijging van 25% ten opzichte van 2010.

Gegevens over de koepelorganisaties (Unies van ProducentenOrganisaties) **Fruitbiz** en **Lava** worden niet afzonderlijk besproken.

Tabel 1: Omzet VBT-veilingen per deelsector – 2006-2011

€ 1000	Groenten	Fruit	Totale omzet
2006	490.573	305.193	795.763
2007	454.318	325.547	779.866
2008	446.662	342.421	789.083
2009	444.218	236.609	680.826
2010	535.752	339.756	875.508
2011*	408.403	277.093	685.496

* Vanaf 01.01.2011 werd de omzet van Veiling Haspengouw niet meer opgenomen
Vanaf 15.11.2011 werd de omzet van de gefuseerde coöperatie Coöbra opgenomen

Tabel 2: Omzet VBT-veilingen per deelsector – 2011

€	Groenten	Fruit	Totale omzet
BFV	967.901	104.078.555	105.046.456
VEILING BORGLOON	0	57.513.718	57.513.718
BRAVA/COÖBRA *	54.588.251	11.251.062	65.839.313
VEILING HOOGSTRATEN	64.116.959	79.412.744	143.529.703
LTV	1.177.400	8.489.339	9.666.739
MECHELSE VEILINGEN	169.347.094	2.010.941	171.358.035
REO VEILING	118.205.632	12.716.142	130.921.774
CRIÉE DE WÉPION	0	1.620.158	1.620.158
TOTAAL	408.403.237	277.092.659	685.495.896

* Vanaf 15.11.2011 werd de omzet van de gefuseerde coöperatie Coöbra opgenomen

Tabel 3: Omzet VBT-veilingen – 2010 & 2011

€	2010	2011	2011/2010 %
BFV	105.410.854	105.046.456	-0,35
VEILING BORGLOON	61.565.466	57.513.718	-6,58
BRAVA/COÖBRA *	72.387.787	65.839.313	-9,05
VEILING HOOGSTRATEN	152.868.199	143.529.703	-6,11
LTV	10.232.915	9.666.739	-5,53
MECHELSE VEILINGEN	233.870.749	171.358.035	-26,73
REO VEILING	178.652.246	130.921.774	-26,72
CRÉE DE WÉPION	1.742.302	1.620.158	-7,01
TOTAAL	816.730.517	685.495.896	-16,07

* Vanaf 15.11.2011 werd de omzet van de gefusioneerde coöperatie Coöbra opgenomen

8.2. Aanvoer, prijs en omzet VBT-producten

De resultaten van de belangrijkste producten van de VBT-veilingen bevestigen uiteraard de vaststellingen omtrent de omzet.

Betreft de belangrijkste groentesoorten kan gesteld worden dat zowel de glasgroenten als de vollegrondsgroenten negatief getroffen werden. Met uitzondering van bloemkolen en paprika daalde de omzet voor alle andere groentesoorten ten opzichte van 2010. Bloemkolen kenden zowel een hogere aanvoer als een hogere middenprijs en sloten bijgevolg af met een omzetstijging van 14%. Bij paprika was er 16% meer aanvoer nodig om te resulteren in een omzetstijging van bijna 4%.

De verhoogde aanvoer van komkommers (21%) en tomaten (10%) kon de scheve situatie veroorzaakt door de EHEC-bacterie niet rechttrekken. De omzet van tomaten daalde met 35% en van komkommers met 20%. Ook sla werd zwaar getroffen door de EHEC-crisis: er werd minder aangevoerd tegen een lagere middenprijs en sla sloot het jaar 2011 af met een omzetzaling van 52%.

Zoals reeds aangehaald, beïnvloedde niet alleen de EHEC-crisis de prijsvorming, ook de klimatologische omstandigheden waren niet gunstig in 2011. In 2011 werd er minder prei aangevoerd dan in 2010. Bovendien lag, door het uitblijven van de vrieskou, de middenprijs bijna de helft lager dan in 2010. Zowel de aanvoer als de middenprijs van witloof daalde, wat resulteerde in een omzetzaling van 14%.

Voor aardbeien lag de gemiddelde aanvoer hoger en de middenprijs lager dan in 2010, maar kon het jaar afgesloten worden met een lichte omzetstijging van bijna 2%.

Op de bij het VBT aangesloten veilingen werden er 3% meer appels aangevoerd in 2011 dan in 2010 tegen een hogere middenprijs. Dit resulteerde in een gemiddelde omzetstijging van bijna 16% ten opzichte van 2010. Peren, daarentegen, werden in 2011 minder aangevoerd tegen een lagere middenprijs. De peren aangevoerd op de VBT-veilingen kenden in 2011 een omzetzaling van 12%.

Hierna volgt een overzicht van aanvoer, middenprijs en omzet van de belangrijkste producten op de VBT-veilingen.

Tabel 4: Aanvoer belangrijkste groentesoorten VBT-veilingen – 2002-2011

		2002	2003	2004	2005
Tomaten - los+tros	ton	189.887	207.970	213.436	206.026
Kropsla - se+vg	x 1.000 st	152.166	164.553	151.517	147.684
Prei	ton	47.560	50.593	65.850	63.420
Witloof	ton	44.372	46.348	44.891	46.897

* Vanaf 15.11.2011 werd de omzet van de gefusioneerde coöperatie Coöbra opgenomen

Tabel 5: Omzet belangrijkste groentesoorten VBT-veilingen – 2002-2011

		2002	2003	2004	2005
Tomaten - los+tros	x 1.000 €	171.179	199.904	129.879	163.376
Kropsla - se+vg	x 1.000 €	47.189	59.135	39.840	54.348
Prei	x 1.000 €	21.782	29.243	17.713	21.309
Witloof	x 1.000 €	46.533	38.094	42.287	43.145

* Vanaf 15.11.2011 werd de omzet van de gefusioneerde coöperatie Coöbra opgenomen

Tabel 6: Aanvoer belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen - 2001/2002-2010/2011

		2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005
Appelen	ton	239.912	234.671	229.142	252.370
Peren	ton	73.321	144.045	145.172	185.581
		2002	2003	2004	2005
Aardbeien	ton	36.426	36.954	42.802	39.902

* Het hardfruitseizoen loopt van 1 augustus t.e.m. 31 juli

* Vanaf 01.01.2011 werd de omzet van Veiling Haspengouw niet meer opgenomen

Tabel 7: Omzet belangrijkste fruitsoorten VBT-veilingen - 2001/2002-2010/2011

		2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005
Appelen	x € 1.000	75.812	74.625	81.119	67.095
Peren	x € 1.000	66.429	77.208	83.764	92.419
		2002	2003	2004	2005
Aardbeien	x € 1.000	90.481	107.411	96.604	94.445

* Het hardfruitseizoen loopt van 1 augustus t.e.m. 31 juli

* Vanaf 01.01.2011 werd de omzet van Veiling Haspengouw niet meer opgenomen

JAARVERSLAG 2011

2006	2007	2008	2009	2010	2011*
206.704	200.094	206.831	222.911	207.110	228.510
147.960	134.914	138.469	121.123	111.981	103.966
59.706	61.076	63.974	64.770	71.599	67.744
46.646	48.355	54.403	54.986	53.093	50.705

2006	2007	2008	2009	2010	2011*
167.224	162.076	161.126	132.447	184.078	119.221
50.026	37.291	41.239	35.005	46.889	22.497
39.466	21.010	25.909	38.603	46.826	24.997
51.080	47.871	43.359	45.253	57.553	49.488

2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011*
229.451	234.679	242.806	210.776	222.864	161.696
176.307	202.282	212.475	124.291	218.249	183.347
2006	2007	2008	2009	2010	2011*
38.438	39.890	36.770	39.738	43.636	44.880

2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011*
77.320	88.708	104.649	72.718	62.848	66.930
107.601	93.454	124.510	107.636	96.466	98.449
2006	2007	2008	2009	2010	2011*
90.367	100.523	101.743	101.610	125.672	122.388

Tabel 8: Aanvoer, prijs en omzet belangrijkste producten VBT-veilingen – 2010 & 2011

	2010			2011*		
	Aanvoer kg, st	Prijs €/kg, st	Omzet €	Aanvoer kg, st	Prijs €/kg, st	Omzet €
Aardbeien (kg)	43.636.161	2,880	125.672.144	44.880.185	2,727	122.388.264
Appelen (kg)	211.600.262	0,338	71.520.889	155.035.788	0,372	57.673.313
Bloemkolen - vg (st)	10.911.371	0,621	6.775.961	11.802.624	0,655	7.730.719
Komkommers (st)	89.418.430	0,307	27.451.458	108.655.314	0,201	21.839.718
Kropsla - se+vg (st)	111.981.080	0,419	46.888.948	103.965.765	0,216	22.496.988
Paprika (kg)	32.013.283	1,144	36.623.196	37.238.292	1,020	37.983.058
Peren (kg)	217.520.234	0,513	111.587.880	164.340.091	0,460	75.596.442
Prei (kg)	71.599.337	0,654	46.825.966	67.743.747	0,369	24.997.443
Tomaten - los+tros (kg)	207.109.535	0,889	184.078.252	228.510.057	0,522	119.221.374
Witloof (kg)	53.093.286	1,084	57.553.122	50.704.974	0,976	49.488.055
TOTAAL TOP 10			714.977.816			539.415.373

* Vanaf 01.01.2011 werd de omzet van Veiling Haspengouw niet meer opgenomen
 Vanaf 15.11.2011 werd de omzet van de gefusioneerde coöperatie Coöbra opgenomen

9. WERKING – BELANGRIJKE DOSSIERS

9.1. VBT-database: verzamelen, verwerken en verspreiden van productiegegevens en marktprijzen

Het VBT maakt deel uit van een 'antennesysteem' dat uit diverse informatiepunten in Europa bestaat. Zij wisselen onderling data over productie, aanvoer en markt uit. In concreto bereidt het VBT de overlegvergaderingen voor op regionaal, Europees en mondiaal vlak en woont deze bij met als doel informatie te vergaren over productie en aanbod.

Dagelijks verzamelt het VBT informatie over de hoeveelheden en de gerealiseerde verkoopprijzen voor groenten en fruit, aangevoerd op de aangesloten veilingen. Deze gegevens worden verzameld in een speciaal daarvoor ontwikkelde database.

Aan de hand van deze basiscijfers verspreidt het VBT week-, maand- en jaarstatistieken aan de aangesloten veilingen. Bovendien beantwoordt het VBT specifieke statistische vragen van de veilingen die de aangeleverde gegevens communiceren aan hun telers.

Op aanvraag worden voor de marktspelers en pers statistieken op maat geproduceerd om meer inzicht te verwerven in een bepaalde markt, een bepaald product, de samenhang tussen aanvoer en prijsvorming, de invloed van substitutieproducten, enzovoort.

De VBT-marktcijfers worden aangevuld met import- en exportgegevens. De productie- en marktstatistieken vormen de basisinformatie voor het (transnationaal) overleg over inzichten in de verhouding van vraag en aanbod.

Informatie wordt steeds belangrijker in de groente- en fruitsector. De verzamelde data staan ten dienste van de VBT-leden en ter ondersteuning van de beleidsvoering op korte en lange termijn. Naast het verzamelen van informatie is de verspreiding van enorm belang. De bedoeling van deze informatieverbreiding is de diverse actoren op de hoogte houden van de verschillende ontwikkelingen binnen de Belgische groente- en fruitsector.

9.2. Prognoses oogst en opvolging stocks

Jaarlijks wordt er zowel voor groenten als fruit per teelt een berekening gemaakt van de arealen die in productie zijn. Deze areaalbepaling vormt het uitgangspunt van een productieraming per teelt, dit zowel in hoeveelheid als in waarde. Dit gebeurt respectievelijk tijdens de Werkgroep Oogstramingen Groenten en de Werkgroep Oogstramingen Fruit.

Voor hardfruit (appelen en peren) kadert deze oefening in een mondiale (World Apple and Pear Association) en in een Europese dimensie (Prognosfruit). Voorafgaand vergadert de Werkgroep Oogstramingen Fruit, belegd door de Vlaamse overheid, om de Belgische oogstramingen voor het seizoen te bepalen. Dit gebeurt op basis van enquêtes, afgenomen bij fruittelers, van gegevens afkomstig van de veilingen en van de landbouwtelling. De Belgische Fruittelersorganisatie (BFO), het VBT, veilingafgevaardigden, de Boerenbond en het Nationaal Instituut voor Statistiek (NIS) zetelen onder meer in de vergadering.

Al deze binnen- en buitenlandse berekeningen (zowel Europese resultaten, als gegevens afkomstig van de Verenigde Staten en het zuidelijk halfrond) worden door het VBT geanalyseerd, verwerkt en gepubliceerd. Het aanbod kennen vormt een onmisbare schakel en informatiebron voor de VBT-leden.

Het VBT verzamelt tevens de maandelijks afbouw van de veilingvoorraden en verspreidt de nationale stock afbouw in binnen- en buitenland. In ruil voor de Belgische gegevens ontvangt het VBT de evolutie van de hardfruitvoorraden in de Europese Unie en daarbuiten. Deze gegevens worden verspreid aan de betrokken veilingen.

Voor groenten zetelt het VBT samen met veilingafgevaardigden, specialisten ter zake en andere marktspelers, in de Werkgroep Oogstramingen Groenten, die eenmaal per jaar door de Vlaamse overheid wordt belegd. Op basis van gegevens aangebracht

Vergadering Prognosfruit

door de veilingen en andere marktspelers en op basis van de VBT-aanvoercijfers en van de NIS-statistieken (mei- en september telling) worden de nationale arealen en productiecijfers voor groenten (glas-, openlucht- en industrieteelt) bepaald.

Inzake de administratieve vereenvoudiging van de landbouwenquêtes, nam het VBT deel aan de Werkgroep Hoge Raad van Statistiek, ingericht door de federale overheid. Het VBT volgt, in overleg met de Vlaamse overheid, deze materie op om te voorkomen dat essentiële en veelgevraagde jaargegevens (zoals de nationale arealen en productiecijfers, die tijdens de Werkgroepen Oogstramingen worden opgesteld) na de vereenvoudiging hiaten zullen bevatten of minder up-to-date zullen zijn.

9.3. Redactie

Via vaktijdschriften worden evoluties en marktontwikkelingen binnen de groente- en fruitsector belicht via statistieken, afgeleide grafieken en interpretatieve teksten. Het VBT heeft een vaste rubriek in Proeftuinnieuws (trimestrieel), Fruitteelt nieuws (trimestrieel) en Boer & Tuinder (wekelijks). De aanpassingen met betrekking tot de redactionele bijdragen die in 2010 werden doorgevoerd, werden in 2011 verder uitgewerkt. Dit met het oog op efficiëntie, vereenvoudiging en logica van de gepubliceerde informatie.

Vaste rubriek in de vakbladen

9.4. Europees en internationaal overleg

De handel in groenten en fruit is een Europees en internationaal gebeuren. Voor het VBT is het dan ook belangrijk om vertegenwoordigd te zijn in diverse organisaties. Dit om rechtstreeks met partners en beleidsverantwoordelijken uit Europa, of zelfs de wereld, te kunnen overleggen. In dit opzicht participeert het VBT aan de Werkgroep Groenten en Fruit van Copa-Cogeca (Europese landbouworganisaties en -coöperaties) en is het VBT lid van Freshfel, het overlegforum voor de actoren actief in de Europese groente- en fruitketen. Sinds enkele jaren is Vlaanderen als regio lid van AREFLH of de 'Assemblée des Régions Européennes Fruitières, Légumières et Horticoles'. Deze organisatie heeft als doelstelling om de Europese groente- en fruitregio's samen te brengen, te verdedigen en te vertegenwoordigen. Zwaartepunt van hun werking situeert zich in Zuid-Europa. Het VBT zorgt voor de vertegenwoordiging van Vlaanderen in het comité van de producenten. Het VBT nam dan ook actief deel aan hun algemene vergadering op 4 februari te Marseille. Rechtstreeks overleg met de Europese Commissie vindt plaats in het Adviescomité Groenten en Fruit en de expertgroepen Apples & Pears en Tomatoes. Om Europese en internationale ontwikkelingen inzake hardfruit te kunnen volgen, tekende het VBT present op de meetings van de World Apple & Pear Association (WAPA) te Berlijn en Ljubljana.

Uiteraard was het VBT begin februari aanwezig op Fruit Logistica te Berlijn, de jaarlijkse ontmoetingsplaats voor het internationale groente- en fruitgebeuren.

Vlaanderen is gekend als een belangrijke exportregio voor groenten en fruit. Naast de meer nabije Europese markten, is er meer en meer belangstelling voor nieuwe markten in andere werelddelen. In dit kader participeerde de algemeen secretaris, samen met verantwoordelijken van Belgische en Nederlandse afzetcoöperaties, eind februari aan een prospectiereis naar India.

In september nam het VBT ook deel aan een overleg met de permanente EU-vertegenwoordiging in Moskou. Deze bijeenkomst, die in de marge plaats vond van World Food Moscow, was een uitstekende gelegenheid om een balans op te maken van de gevolgen van het tijdelijk importverbod door de Russische Federatie voor Europese groenten naar aanleiding van de EHEC-crisis. Maar eveneens werd de vooruitgang in het wegwerken van resterende handelsbelemmeringen besproken.

Het VBT is partner van AMI in Bonn te Duitsland. Dit gerenommeerd instituut is de grootste bron van tuinbouwstatistieken in Europa. De algemeen secretaris nam dan ook deel aan het AMI Obst- und Gemüseforum op 10 en 11 november te Berlijn. Tijdens deze bijeenkomst werd van gedachten gewisseld over de vooruitzichten en ontwikkelingen op de Europese en meer in het bijzonder de Duitse markt.

Regelmatig was er inzake Europese belangenbehartiging nauwe samenwerking met collega-organisaties uit onze buurlanden zoals DPA uit Nederland, BVEO uit Duitsland en FNPL uit Frankrijk.

9.5. Simultaanverkoop

Traditioneel worden groenten en fruit op de veilingen verkocht via de klok. De directe confrontatie tussen vraag en aanbod bepaalt daarbij de prijs. Op vandaag varieert het belang van de verkoop via de klok naargelang de veiling en het product. Naast de klokverkoop is er bemiddelingsverkoop of termijnverkoop. Groenten en zachtfruit worden hoofdzakelijk via de klok verkocht, in hardfruit wordt er meer bemiddeld.

Een deel van de klokverkoop gebeurt simultaan. Daarbij worden gelijktijdig dezelfde producten verkocht op onderling elektronisch verbonden veilingen. Afstemming tussen de veilingen is daarbij belangrijk – onder andere wat betreft kwaliteit, presentatie en verkoopvoorwaarden. Voor een koper is het mogelijk op een bepaald ogenblik het aanbod van verschillende veilingen te volgen. Dit kan van bij één van de aangesloten veilingen of vanop eigen kantoor. De thuiskoop laat een koper toe aankopen te doen op de veilingen via een eigen PC. Via een externe lijn is er verbinding met de centrale apparatuur, waarop ook de klokken van de simultaanverkoop zijn aangesloten. Op het moment dat er een transactie tot stand komt, is er audiocontact tussen de koper en de veilingmeester. Er kan ook voorzien worden in continue voice, waarbij er een continue audioverbinding is tussen de PC van de koper en de aangesloten veilingen.

Het VBT is verantwoordelijk voor de administratie van simultaanverkoop en thuiskoop, inclusief continue voice. Daartoe beheert het VBT een algemeen kopersbestand waarin nationale en internationale klanten via een uniek nummer geïdentificeerd zijn bij alle veilingen. De VBT-werkgroep Simultaan beheert de infrastructuur

Verkoopzaal

van het simultaansysteem. In de werkgroep is er overleg over het simultaangebeuren en worden nieuwe ontwikkelingen opgevolgd en initiatieven uitgewerkt om de simultaanverkoop blijvend af te stemmen op de wensen van de markt.

In de loop van 2011 vond de definitieve oplevering plaats van een volledig nieuw IT-concept voor het simultaansysteem. Hiervoor was er een overeenkomst afgesloten met Auxcis Trading Solutions. Gedurende 2011 werd er ook verder gewerkt aan de IT-matige vernieuwing van het thuiskoopsysteem. Definitieve implementatie hiervan is voorzien voor maart 2012. Om dit proces te begeleiden en bij te sturen werd er in de schoot van de werkgroep Simultaan frequent overlegd met de deelnemende veilingen.

9.6. EHEC-crisis

Eind mei 2011 werden de eerste berichten verspreid betreffende een EHEC (enterohemorragische *Escherichia coli*)-besmetting in Duitsland. Daarbij werden opeenvolgend een reeks groenten en specifieke productieregio's als mogelijke oorzaak aangehaald. De uiterst verwarde berichtgeving in de media leidde ogenblikkelijk tot een crisis in de sector, die gedurende een lange periode zijn weerslag had. Omwille van de onduidelijke berichtgeving sloot de Russische Federatie op 2 juni 2011 haar grenzen voor Europese, inclusief Belgische, groenten. Het verbod werd pas in de tweede helft van de maand juni land per land opgeheven. Het resulteerde in een nooit geziene vraaguitval en een dramatische prijsvorming. Tegen de zomerperiode werd duidelijk dat geïmporteerd fenugriekzaad uit Egypte, gebruikt voor de productie van kiemgroenten, mogelijk aan de basis lag van de besmetting. De consumptie van kiemgroenten werd gedurende een lange periode afgeraden. Onderzoek en risicoanalyses werden opgestart om in deze sector de hygiënepraktijken aan te scherpen en mogelijke microbiologische contaminaties in de toekomst te voorkomen.

Tijdens de kern van de crisisperiode organiseerde het VBT dagelijks overleg met de leden – onder de vorm van één of meerdere teleconferenties. De officiële berichtgeving werd minutieus opgevolgd en er werd continu contact gehouden met bevoegde instanties, waaronder het FAVV. De reacties van de markt werden via de klanten en Fresh Trade Belgium geanalyseerd. Tevens werd deelgenomen aan overleg georganiseerd door Freshfel en door beheerders van kwaliteitssystemen, waaronder QS en GlobalGAP, en werd overlegd met buitenlandse collega-organisaties.

Vanuit het perspectief van productkwaliteit werden door de sector onmiddellijk maatregelen genomen om de aangeboden groenten te vergezellen van conforme analysesresultaten. Het traditioneel microbiologisch monitoringplan, uitgewerkt door KDT en de aangesloten producentencoöperaties, werd aangepast en het aantal analyses van mogelijks 'kritische' producten werd in samenspraak met de VBT-leden flink opgedreven. De extra stalen werden specifiek geanalyseerd op STEC (shiga toxine producerende *E.coli*) en *E. coli* O104:H4. De resultaten van deze bijkomende analyses waren allen conform.

Het VBT voorzag in diverse documenten om de algemene kwaliteitsborging in de sector en de specifieke aandacht voor microbiologische kwaliteit toe te lichten aan binnen- en buitenlandse doelgroepen. Op die wijze konden de afnemers van antwoord gediend worden.

Specifiek voor kiemgroenten publiceerde EFSA (European Food Safety Authority) half november 2011 het rapport 'Scientific opinion on the risk posed by Shiga toxin-producing *Escherichia coli* (STEC) and other pathogenic bacteria in seeds and sprouted seeds'. Ondertussen is het VBT, in samenspraak met de betrokken leden, in overleg met enerzijds de Europese instellingen en anderzijds het FAVV voor wat betreft de concrete invulling van mogelijks bijkomende hygiënevoorwaarden voor de producenten van kiemgroenten.

Uiteraard was de economische impact van deze crisis enorm. Door de massale vraaguitval kelderden de prijzen. Het ingeschat verlies bedroeg tientallen miljoenen euro's. Het VBT was dan ook in ruggespraak met de Boerenbond vragende partij naar een compensatieregeling voor het geleden verlies. Samen met de Vlaamse administratie werd gezocht naar een juridisch kader om compensatie op EU-niveau mogelijk te maken. Op aandringen van België en Nederland werd tijdens de informele landbouwrap van 30 mei in Hongarije afgesproken vervroegd een nieuwe landbouwrap bijeen te roepen. Deze vond plaats op 7 juni.

België en Nederland hadden er ondertussen bij de Europese Commissie op aangedrongen om snel een systeem te activeren, zich hierbij beroepend op Art. 191 van de 'Single CMO' dat uitzonderingen voorziet voor spoedeisende situaties. Tijdens de landbouwrap presenteerde de Commissie een voorstel met een budget van € 150 miljoen. Het idee was om interventie en niet-oogsten van sla, tomaat en komkommer te vergoeden aan 30% van een EU-referentieprij. Heel vlug werd duidelijk dat dit niet voldoende was. Op basis van de politieke reacties werkte de Commissie een nieuw voorstel uit.

Op 14 juni werd in het Europese Beheerscomité voor groenten en fruit uiteindelijk een voorstel tot instellen van uitzonderlijke steunmaatregelen goedgekeurd. Dit voorstel voorzag in een budget van € 210 miljoen voor het uit de markt nemen en groen/niet oogsten van komkommer, slasoorten, tomaten, courgetten en paprika. En dit voor een afgebakende periode van 26 mei tot en met 30 juni. Het compensatiebedrag werd berekend op basis van 50% van de Europese referentieprij (Europees gemiddelde van de beoogde producten over de jaren 2008, 2009 en 2010). De Europese Commissie hield zich ook het recht voor om na afloop van die periode, indien nodig, een reductiecoëfficiënt vast te stellen op de beoogde 50% als het budget van € 210 miljoen ontoereikend zou zijn.

Uiteindelijk hebben 22 lidstaten gebruik gemaakt van het noodfonds en werd er een bedrag ingediend en goedgekeurd door de Europese Commissie van € 226 miljoen. Op basis van strikte controles declareerde België een bedrag van € 3,6 miljoen. Hiermee kon slechts een zeer beperkte fractie van het geleden verlies aan de telers gecompenseerd worden. Opmerkelijk waren de zeer hoge claims van Spanje (€ 71 miljoen), Polen (€ 46 miljoen) en Italië (€ 35 miljoen).

De uitbetaling van de vergoedingen moest plaats vinden voor 15 oktober. Op dat ogenblik werd echter vastgesteld dat van de geclaimde € 226 miljoen er slechts € 178 miljoen werd uitgekeerd. Een pijnlijke vaststelling aangezien, omwille van budgettaire wetmatigheden, hiermee middelen verloren gaan die anders als extra compensatie gebruikt hadden kunnen worden in die lidstaten die wel waarheidsgetrouwe claims hadden ingediend. Op de uiteindelijk uitbetaalde bedragen zullen de Europese auditdiensten bovendien nog extra controles uitvoeren.

Naast de financiële kater werden de VBT-veilingen ook geconfronteerd met enorme hoeveelheden product die uit de markt moesten genomen worden. De normaal voorziene kanalen van verdeling aan voedselbanken, aanwending als groenbemester en bestemming veevoeding volstonden niet. Op vraag van het VBT en in overleg met de Vlaamse bevoegde ministers werden er tijdelijk uitzonderingen voorzien voor het kunnen afvoeren van niet verkocht product naar nabijgelegen gronden.

Persevent Berlijn

De gehele sector werkte ook aan initiatieven om het geschonden consumentenvertrouwen terug te herstellen. De VBT-groenteveilingen, verenigd in LAVA, reageerden in samenwerking met de VLAM zeer vlug met radiospots en advertenties in dagbladen om de consument gerust te stellen over de kwaliteit van onze Belgische groenten. Het VBT organiseerde, samen met collega's uit Duitsland en Nederland, op 16 augustus een persevent in Berlijn. Dit om de Duitse consument duidelijk te maken dat de nodeloze EHEC-hysterie definitief achter de rug was. Deze actie werd gevolgd door een, door de Duitse overheid gefinancierde, foldercampagne. Miljoenen exemplaren werden ter beschikking gesteld van de Duitse retail. De Belgische, Nederlandse en Duitse sector brachten daarbovenop de nodige middelen bijeen voor het uitzenden van radiospots ter ondersteuning van deze foldercampagne. De Europese Commissie maakte bovendien € 15 miljoen extra vrij voor promotiecampagnes om het verbruik van groenten in heel Europa terug aan te zwengelen.

9.7. Onderzoek

Het VBT is actief betrokken bij het invullen van de onderzoeksnoden van de leden-producentencoöperaties. Het VBT ondersteunt bij het definiëren van onderzoeksthema's, het opvolgen van projecten en het valoriseren van resultaten. Tevens voorziet het VBT, namens de individuele leden-producentencoöperaties, in financiële tussenkomst.

In 1997 was het VBT, samen met de Katholieke Universiteit Leuven (K.U.Leuven), medeoprichter van het Vlaams Centrum voor de Bewaring van Tuinbouwproducten (VCBT). Het VBT participeert nog steeds actief in het VCBT – waar onderzoekopdrachten worden uitgevoerd (zie ook hoofdstuk 12 – VCBT). Het VBT is tevens lid van de Nationale Proeftuin voor Witloof (Herent).

Er wordt ook met andere onderzoeksinstituten samengewerkt. Veelal resulteren de onderzoeksthema's in concrete projecten, gefinancierd door het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT). Om geïnteresseerde onderzoeksinstituten de kans te geven voorstellen grondig met de sector af te toetsen vooraleer projecten in te dienen bij het IWT, werkt het VBT sinds 2008 met een specifieke evaluatieprocedure. Deze voorziet in verschillende stappen van overleg. Concreet is er voor projecten die door het IWT worden goedgekeurd, naast de IWT-financiering, een sectorfinanciering door het VBT en/of (een deel van) de individuele leden-producentencoöperaties. Het VBT en/of de individuele leden zijn in de gebruikersgroepen vertegenwoordigd. Deze ondersteunen de onderzoekers in de uitvoering en de valorisatie van het project.

In 2011 nam het VBT via sectorfinanciering en vertegenwoordiging in gebruikersgroepen deel aan volgende IWT-projecten:

- IWT-050631 – Oogstzekere appelteelt: een multidisciplinaire benadering van vruchtzetting, bloemknopkwaliteit en hun interacties, uitgevoerd door PCFruit, Laboratorium Plantenbiochemie en -fysiologie van Universiteit Antwerpen en RD Divisie Fruitteeltcentrum van K.U.Leuven;
- IWT-050633 – Modelgebaseerde methodologie voor de bepaling van het bewaarpotentieel van appel, uitgevoerd door VCBT en PCFruit;
- IWT-050644 – Beheersing van Colletotrichum acutatum binnen het vruchttrotcomplex in aardbei op basis van pathogeentypering en epidemiologie, uitgevoerd

door PCFruit en Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO);

- IWT-060686 – Inductie van systemische defensiemechanismen tegen bacterievuur (Erwinia amylovora) in peer door applicatie van abiotische stress, uitgevoerd door Afdeling Teeltonderzoek van PCFruit en Universiteit Hasselt;
- IWT-060720 – Uniformiteit en dosisreductie van naaogstbehandeling tijdens de koele bewaring van hardfruit, uitgevoerd door BIOSYST-MeBioS van K.U.Leuven, VCBT en PCFruit;
- IWT-070585 – Ontwikkeling van een kennisgebaseerd kwaliteitssysteem voor aardbei, uitgevoerd door BIOSYST-MeBioS van K.U.Leuven, VCBT, PCFruit, Proefcentrum Hoogstraten en Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt Oost-Vlaanderen;
- IWT-070597 – Diagnose en preventie van Xanthomonas fragariae in de aardbeiteelt, uitgevoerd door ILVO, PCFruit, Proefcentrum Hoogstraten en Laboratorium voor Biochemie, Fysiologie en Microbiologie van Universiteit Gent;
- IWT-080527 – Systeembioologische analyse van bruinverkleuring bij appel, uitgevoerd door BIOSYST-MeBioS en ProMeta van K.U.Leuven, VCBT en PCFruit;
- IWT-090924 – Remote sensing als instrument voor bodemvochttaansturing in peren- en appelboomgaarden: naar valorisatie van de ruimtelijke variatie, uitgevoerd door BDB, Departement Biosystemen van K.U.Leuven en PCFruit;
- IWT-090935 – Onderdrukking van wollige bloedluis en andere appelpalmen met entomopathogene nematoden als ondersteuning van duurzame productie van Vlaams pitfruit, uitgevoerd door PCFruit en ILVO.

Verder nam het VBT in 2011 deel aan volgende onderzoeksprojecten:

- Voedselverlies – onderzoek uitgevoerd door Afdeling Monitoring en Studie van het Departement Landbouw en Visserij, deelname sectorbevraging;
- Voedselverlies in ketenperspectief – onderzoek uitgevoerd door Tritel in opdracht van OVAM, deelname ketenoverleg;
- Netwerken als katalysator voor innovatie in de land- en tuinbouwsector – IWT-onderzoek uitgevoerd door Vakgroep Landbouweconomie van UGent en ILVO, deelname gebruikersgroep;
- Invloed van de kwaliteit van het water gebruikt in de sector van de primaire plantaardige productie –

onderzoek uitgevoerd door PCFruit in opdracht van de FOD VVVL, deelname gebruikersgroep;

- Welke factoren zijn bepalend voor de duurzaamheid in de fruitteelt – onderzoek uitgevoerd door Afdeling

Monitoring en Studie van het Departement Landbouw en Visserij, workshop voor stakeholders.

9.8. Kwaliteitssystemen

Om te beantwoorden aan de vraag van de markt naar kwalitatief hoogstaande, gezonde en veilige groenten en fruit werken de producentencoöperaties en hun telers reeds jaren volgens één of meerdere kwaliteitssystemen. Specifiek op het niveau van de producentencoöperaties gaat het om de relevante private kwaliteitsstandaarden van British Retail Consortium (BRC), International Food Standard (IFS) en Qualität und Sicherheit (QS), om de kwaliteitsborging via HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points) en ISO-normen (International Organization for Standardization) en om coöperatie-specifieke kwaliteitssystemen en -labels. De voorwaarden voor de processen en/of producten op het niveau van de primaire productie, de telers, zitten vervat in onder meer Geïntegreerde Teelt Pitfruit, GlobalGAP en IKKB. Gestuurd vanuit de wetgeving over voedselveiligheid zijn ook de sectorgidsen autocontrole een continu aandachtspunt voor de sector.

Met betrekking tot de kwaliteitssystemen behartigt het VBT de belangen van de leden-producentencoöperaties en hun telers om zo te komen tot enerzijds relevante en anderzijds haalbare en betaalbare systemen. Afhankelijk van het systeem is het VBT betrokken op bestuurlijk en/of inhoudelijk of technisch vlak.

1. Autocontrole en sectorgidsen

De Europese General Food Law (EG 178/2002) en het KB Autocontrole (KB van 14.11.2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid) eisen dat elke operator in de voedselketen zijn verantwoordelijkheid opneemt ten aanzien van voedselveiligheid. Om te voldoen aan het KB Autocontrole kunnen de sectoren gidsen opstellen met een concrete invulling van de relevante wetgeving. Hoewel het volgen van de gids niet verplicht is, is een certificaat voor de gids gunstig voor de operator. De hoogte van de FAVV-heffing en de frequentie van de FAVV-inspecties worden verlaagd.

In januari 2007 heeft het FAVV de eerste versie van de Gids Autocontrole Aardappelen, Groenten, Fruit Handel en Verwerking (G-014) gevalideerd. Begin april 2010 volgde de goedkeuring van de tweede versie. De gids wordt beheerd door Belgapom, Fresh Trade Belgium en Vegebe en is van toepassing voor de VBT-leden.

De eerste versie van de Sectorgids Autocontrole voor de Primaire Plantaardige Productie (G-012) werd in juli 2006 door het FAVV gevalideerd. De gids maakt integraal deel uit van de IKKB Standaard. Eind oktober 2010 werd de derde versie van de gids goedgekeurd. Sinds april 2008 is de Sectorgids Autocontrole voor de Primaire Dierlijke Productie (G-037) gevalideerd door het FAVV. Op aangeven van het FAVV wordt gewerkt aan een modulaire G-040 voor de gehele primaire productie – inclusief een module voor de plantaardige productie, de dierlijke productie, de ruwvoederproductie en de productie van niet-eetbare tuinbouwgewassen. De validatie door het FAVV wordt in het voorjaar van 2012 verwacht. Op die wijze zullen alle landbouwbedrijven via één gids zich in orde kunnen stellen met het KB Autocontrole voor de totaliteit van hun productie.

2. Geïntegreerde teelt pitfruit (GIP)

Geïntegreerde teelt pitfruit is een wettelijk systeem, gebaseerd op het KB van 22 januari 1996. Het lastenboek omvat eisen voor de teelt van appels en peren. De belangrijkste doelstelling van de geïntegreerde teelt is zoveel mogelijk gebruik te maken van natuurlijke vijanden en teelttechnieken bij de bestrijding van ziekten en plagen.

Het VBT is lid van het technisch comité van het GIP-lastenboek, onder voorzitterschap van de Vlaamse overheid. Op vraag van de certificatie-instellingen is het VBT voorzitter en secretaris van de nationale adviesraad.

3. Integraal Keten Kwaliteit Beheerssysteem (IKKB)

De IKKB Standaard voor de Plantaardige Productie werd ontwikkeld door OVPG en Agrofront. De IKKB Standaard omvat eisen voor de telers betreffende voedselveiligheid, kwaliteit, milieu en traceerbaarheid. Eind oktober 2010 werd de derde versie van de standaard goedgekeurd. De sectorgids autocontrole G-012 maakt integraal deel uit van de IKKB Standaard. Van zodra het FAVV de eerste versie van de G-040 valideert, wordt de module voor de plantaardige productie integraal opgenomen in de vierde versie van de IKKB Standaard.

Het OVPG (Overlegplatform voor de Verwerking van en handel in de Plantaardige Grondstoffen en producten) werd op 6 juli 2005 opgericht met als doel bij te dragen tot de uitbouw van voedselveiligheids- en kwaliteitsborgingsystemen in de keten van de plantaardige sector. Het VBT is lid van OVPG en neemt op bestuurlijk vlak deel aan het overleg.

De vzw Vegaplan.be staat in voor het beheer van de IKKB Standaard. Het VBT is één van de stichtende leden van Vegaplan. Ook hier neemt het VBT actief deel aan de verdere ontwikkelingen binnen Vegaplan, dit zowel op bestuurlijk als op technisch vlak. Sinds 2010 is er binnen Vegaplan een werkgroep duurzaamheid actief, specifiek gericht op het verder uitbouwen van de standaard in die richting.

Eind 2007 werd door Vegaplan en het Duitse QS de wederzijdse erkenning bekrachtigd voor audits die worden uitgevoerd op producentenniveau voor groenten en fruit bestemd voor de versmarkt. In 2010 werden binnen de Vegaplan werkgroep Residubewaking en in overleg met QS, systemen opgezet om ook betreffende residumonitoring te komen tot gelijkwaardigheid tussen IKKB en QS. Sinds februari 2011 is ook die gelijkwaardigheid en verdere wederzijdse erkenning een feit.

4. Qualität und Sicherheit (QS)

Het Duitse kwaliteitssysteem QS krijgt de nodige aandacht van de VBT-leden, gezien het grote belang van Duitsland als afzetmarkt voor Belgische groenten en fruit. Het kwaliteitssysteem omvat verschillende schakels in de keten, waaronder primaire productie (telers) en groothandel (producentencoöperaties).

Sinds 31 juli 2008 is het VBT aandeelhouder van het Fachgesellschaft Obst-Gemüse-Kartoffeln. Dit is één van de drie bedrijven in de QS-organisatie, dat zich inlaat met

bestuurlijke zaken specifiek voor het kwaliteitssysteem van groenten, fruit en aardappelen. Reeds enkele jaren voordien was het VBT vertegenwoordigd in het Fachbeirats Obst-Gemüse-Kartoffeln. Deze adviesgroep, met vertegenwoordigers van productie en handel, zorgt voor de inhoud van en de controle op het QS-kwaliteitssysteem.

5. GlobalGAP

GlobalGAP, eigendom van het Duitse FoodPlus, is een internationale standaard voor de primaire productie gebaseerd op de principes van de Goede Agrarische Praktijken (GAP). Sinds 2011 kan de vierde versie van het lastenboek gebruikt worden, waarin de modulaire opbouw uit versie 3 is verdergezet. Fruit- en groentetelers moeten voldoen aan de eisen van drie modules – agrarisch bedrijf (All Farm Base), plantaardige productie (Crop Base) en fruit en groenten (Fruit & Vegetables). Vanaf 2012 wordt versie 4 verplicht van toepassing.

Sinds 2007 is het VBT lid van GlobalGAP. Reeds voorheen was het VBT vertegenwoordigd in de bestuursorganen, namelijk in de Board en in het Technical Committee Crops. Op deze manier heeft de sector zeggenschap in de discussies rond de richtlijnen van het lastenboek. In 2011 heeft GlobalGAP een herstructurering doorgevoerd en zijn voor een aantal dossiers Stakeholder Committees opgericht. Daarin kunnen experts overleggen en adviezen formuleren. Op vandaag neemt het VBT – in samenspraak met de leden – deel aan de Stakeholder Committees Microbiology, Communication en GRASP (Global Risk Assessment on Social Practices). De uitbouw van deze structuren wordt op de voet gevolgd, en waar relevant zal in vertegenwoordiging voorzien worden.

De Belgische Nationale Technische Werkgroep (BNTWG) is het aanspreekpunt voor GlobalGAP in België. Het VBT is voorzitter van de BNTWG. Begin 2008 werd de Belgische interpretatie bij de GlobalGAP Standaard versie 3, opgesteld door de BNTWG, goedgekeurd door FoodPlus. Een nationale interpretatie is een hulp voor producenten, begeleiders en certificatie-instellingen. De Belgische interpretatie houdt rekening met de Belgische wetgeving en sluit waar mogelijk aan bij de sectorgids G-012. Op die manier is het voor telers mogelijk om aan de eisen uit verschillende systemen te voldoen mits één aangepaste registratie, documentatie en/of werkwijze. Eind 2010 werd binnen de BNTWG de aanpassing van de Belgische interpretatie aan de vierde versie van de standaard opgestart. Na verschillende stappen van bemerkingen en reacties tussen GlobalGAP en het VBT,

werd de Belgische interpretatie eind 2011 onderworpen aan een peer review door de GlobalGAP-leden. De officiële goedkeuring van de Belgische interpretatie wordt begin 2012 verwacht.

Op 21 september 2011 namen vertegenwoordigers van de individuele producentencoöperaties deel aan de jaarlijkse GlobalGAP-conferentie, ditmaal in Warschau (Polen).

Op vraag van de certificatie-instellingen is het VBT voorzitter en secretaris van de nationale adviesraad (NAR) voor GlobalGAP. Binnen de NAR, ingericht volgens de bepalingen van BELAC, wordt in overleg met betrokkenen uit de voedselketen, onder andere handel, verwerkende industrie, distributie en consumenten, gewerkt rond de problemen die certificatie-instellingen ervaren bij de praktische controle op de standaard.

6. Veilingspecifieke kwaliteitssystemen en -labels

Het VBT is houder van het collectief merk Milieubewuste teelt (MBT) (groene boog, gele vlinder). Zoals in de benaming aangegeven, kan het MBT-merk enkel gebruikt worden voor groenten en fruit die op een milieuvriendelijke wijze worden geteeld.

Midden 2010 werden mogelijke aanpassingen van de gebruiksvoorwaarden en het merkbeeld in het kader van duurzame ontwikkeling aangevat. Duurzaamheid is voor het VBT een multi-thematisch gegeven. Ecologische, sociale en economische elementen moeten meegenomen worden om te komen tot duurzame ontwikkeling. Daarenboven is er een gedeelde

verantwoordelijkheid over alle schakels in de keten. De nadruk ligt op het uitbouwen van goede duurzame praktijken en het wegwerken van zwakke elementen in elke schakel. Eind 2011 zijn de duurzaamheidscriteria voor producentencoöperaties en telers opgesteld en neemt het VBT de nodige voorbereidingen voor de lancering van een nieuw duurzaamheidskeurmerk begin februari 2012.

Oorspronkelijk opgestart als gemeenschappelijk merk binnen VBT Kistenpool, is het kwaliteitslabel Flandria sinds 1995 in beheer van LAVA. Flandria-producten worden gecommmercialiseerd door de producentencoöperaties: Coöbra, LTV, Mechelse Veilingen, REO Veiling en Veiling Hoogstraten. Het Flandria-lastenboek omvat bepalingen voor teelt, conditionering, verpakking en sortering van verse groenten en fruit. Telers die hun producten willen leveren onder het Flandria-label moeten voldoen aan IKKB of GlobalGAP, in aanvulling op de sectorgids autocontrole G-012. Specialiteiten, zoals roodloof en minipaprika's, worden samengebracht in een duidelijk herkenbare groep en gecommmercialiseerd onder het Flandria Speciality Street-label.

Naast Milieubewuste Teelt en Flandria kunnen groenten en fruit van de telers aangesloten bij de VBT-producentencoöperaties onder andere kwaliteitslabels en keurmerken gecommmercialiseerd worden. Een aantal voorbeelden zijn: Truval (BFV), Top (Coöbra), Frubel (LTV), Bel'Orta (Mechelse Veilingen), Tomabel en Fine Fleur (REO Veiling), Eburon (Veiling Borgloon) en Hoogstraten aardbeien (Veiling Hoogstraten).

Coöbra

Veiling Borgloon

9.9. Residumonitoring

Contaminaties van voedsel in het algemeen en residuen op groenten en fruit in het bijzonder staan continu in de kijker. Van lokaal tot internationaal niveau geven onderscheiden actoren, waaronder overheden, NGO's, wetenschappers, commerciële ondernemingen en consumenten, hun visie op dit item. De producentencoöperaties en hun telers worden steeds meer geconfronteerd met wettelijke eisen en bovenwettelijke bepalingen betreffende de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen en residuen op groenten en fruit. In overleg met de leden-producentencoöperaties heeft het VBT blijvend aandacht voor dit item en worden de verwante dossiers opgevolgd.

Het sectoraal residumonitoringplan kadert in het streven van de VBT-leden om continu kwaliteitsvolle verse groenten en fruit aan te bieden aan binnen- en buitenlandse kopers en consumenten. Het residumonitoringplan houdt rekening met wettelijke vereisten, bepalingen uit kwaliteitssystemen en lastenboeken, en met feedback van de marktpartners. Het plan is een dynamisch gegeven, dat op regelmatige tijdstippen wordt geëvalueerd en bijgestuurd. Samengevat omvat het plan bepalingen voor bemonsteringsfrequentie, staalname, laboratoria en

analysemethoden, correctieve acties inclusief de wettelijke meldingsplicht en registratie van analyseresultaten. Het sectoraal residumonitoringplan is een onderdeel van een reeks maatregelen die door de sector worden genomen om de voedselveiligheid te waarborgen.

Het VBT coördineert het sectoraal residumonitoringplan. De sectorale risicoanalyse, de statistische opzet van het bemonsteringsplan en het synthetiseren van de resultaten gebeuren in samenwerking met het KDT (zie ook hoofdstuk 14 – KDT). Individuele producentencoöperaties kunnen opteren voor het sectoraal plan, dan wel een bedrijfsspecifiek plan uitwerken. De residumonitoring kadert in de kwaliteitssystemen van de leden-producentencoöperaties en wordt er extern gecontroleerd.

De resultaten van de controles op residuen worden jaarlijks bilateraal tussen het FAVV en het VBT toegelicht. Het gaat daarbij zowel om de resultaten van de officiële controles van het FAVV, als om de resultaten van het sectoraal residumonitoringplan. Tijdens het overleg wordt ook ingegaan op wijzigingen in de wetgeving die aanpassingen aan de controles en/of de monitoring noodzakelijk maken, op het bemonsteringsplan, de vooroogstcontrole en de correctieve acties.

9.10. Export derde landen

De Belgische groente- en fruitsector is sterk exportgericht. Steeds meer worden daarbij nieuwe exportmarkten aangeboord – zowel binnen de EU als daarbuiten. Aangezien de Europese markt de laatste jaren evolueert naar een aanbodmarkt, met de nodige prijsdruk, zal er een blijvende nood zijn om voor specifieke producten nieuwe afzetmarkten buiten de EU te zoeken. In bepaalde van deze derde landen wordt de sector geconfronteerd met specifieke fytosanitaire eisen of residubepalingen.

Sinds enkele jaren heeft het item export naar derde landen een vaste plaats verworven in de VBT-activiteiten, ter ondersteuning van de leden. In nauwe samenwerking met de exporteurs, via Fresh Trade Belgium (FTB) en in continu overleg met het FAVV wordt het item opgevolgd

en worden waar nodig sectorale procedures opgesteld om te voldoen aan de eisen van specifieke exportmarkten buiten de EU. De eisen betreffen enerzijds residuen van gewasbeschermingsmiddelen en anderzijds fytosanitaire bepalingen.

Algemeen werd sinds midden 2011 de FAVV omzendbrief 'betreffende de uitvoer voorwaarden om te voldoen aan de specifieke eisen van derde landen met betrekking tot de maximum residugehalten' van toepassing. Het VBT heeft hier, samen met FTB, geijverd voor een werkbare invulling van de bepalingen voor de sector. Enerzijds is het belangrijk dat een kader wordt gecreëerd waarin concrete product/land-combinaties kunnen ingepast worden. Vanuit het VBT is gesteld dat autocontrole en de sectorgids G-014 hiertoe een middel kunnen zijn, zolang

de flexibiliteit bij de noodzakelijke continue aanpassingen gevrijwaard is. Anderzijds was de sectorale procedure voor export van groenten en fruit naar de Russische Federatie reeds door het FAVV goedgekeurd en waren de eerste ontwerpen voor een procedure voor Japan uitgetekend. Ook deze moeten verder praktijkgericht kunnen toegepast en ingepast worden.

Specifiek werd in 2011 gewerkt aan de exportdossiers:

- Groenten en fruit naar de Russische Federatie;
- Tomaten naar Canada;
- Groenten en fruit naar Japan;
- Peren naar Canada;
- Hardfruit naar de VS.

1. Russische Federatie – groenten en fruit

Op 1 juli 2008 trad het 'Memorandum on the safety of plant products for human consumption exported from the European Community (EC) to the Russian Federation concerning pesticide residues, nitrates and nitrites' – ondertekend door de Russische Federatie en de EU – in werking.

Van bij de inwerkingtreding van het memorandum moeten alle zendingen voorzien zijn van een overzicht van toegepaste gewasbeschermingsmiddelen tijdens teelt en opslag. Begin juli 2008 hadden het VBT en FTB reeds een voorstel 'pesticide usage statement' klaar. De format is sindsdien meerdere malen aangepast, telkens op basis van feedback van de Russische overheid en/of de praktijk.

Sinds 15 juni 2009 is de Belgische uitvoer van peren onderworpen aan de specifieke Russische eis van 'safety

certificate'. Het VBT en FTB hebben – in overleg met het FAVV en de laboratoria – procedures opgesteld om aan deze eis te voldoen. Sinds 1 maart 2010 geldt dezelfde Russische eis voor appels en wortelen.

Op 1 juli 2010 trad de douane-unie tussen de Russische Federatie, Wit-Rusland en Kazachstan in werking en werden de Russische residuvereisten nogmaals aangepast.

Sinds midden 2010 wordt bij de producentencoöperaties en bij de exporteurs een specifieke monitoring export Russische Federatie toegepast. Deze wordt aangevuld met een monitoring door het FAVV. Regelmatig worden de resultaten gezamenlijk besproken.

In 2011 is er in overleg tussen de EU en de Russische Federatie en met input van de sectoren, verder gewerkt aan de harmonisatie van de Russische MRLs. Verder heeft de Russische Federatie beslist tot de ophef van de eis tot safety certificates. Aangezien de eigenlijke toepassing aan de grens onduidelijk blijft, opteren het VBT en FTB er eind 2011 nog steeds voor om de betrokken zendingen blijvend te voorzien van een certificaat – en zo problemen bij de grensovergang te voorkomen.

2. Canada – tomaten

In het kader van het voorkomen van aantastingen door *Tuta absoluta* (mineermot) gelden sinds 28 juni 2010 bijkomende bepalingen voor de export van onder meer Belgische tomaten naar Canada. Tomaten kunnen enkel nog naar Canada geëxporteerd worden, indien op het fyto-sanitair certificaat expliciet wordt verklaard dat de producten afkomstig zijn van een *Tuta absoluta*-vrije productieplaats.

Limburgse Tuinbouwveiling (LTV)

Veiling Hoogstraten

Vanaf het bekend worden van deze bepalingen, heeft het VBT in samenspraak met de betrokken leden-producentencoöperaties, het FAVV en de onderzoeksinstituten gewerkt aan het opstellen van de nodige procedures. Vanaf midden 2010 is op specifieke locaties de mogelijke aanwezigheid van *Tuta absoluta* opgevolgd. Begin 2011 heeft het FAVV de sectorale procedure goedgekeurd en werd de tomatenexport – met de nodige certificatie – effectief mogelijk.

Ook ter voorkoming van *Tuta absoluta* geldt sinds 13 mei 2010 een importverbod voor onder meer Belgische tomaten in de VS. De VS verwacht van de leveranciers een strikte procedure vooraleer het verbod kan opgeheven worden. Gericht op het voorkomen van de aanwezigheid van *Tuta absoluta* kunnen exporterende landen binnen hun grondgebied 'pest free areas' instellen. Ook hier heeft het VBT in samenspraak met de betrokken leden, het FAVV en de onderzoeksinstituten getracht de noodzakelijke procedures uit te werken. Eind 2011 is het duidelijk dat er nog niet onmiddellijk mogelijkheden zijn om aan de VS-eisen te voldoen.

3. Japan – groenten en fruit

Ook hier hebben het VBT en FTB een procedure opgesteld, met een focus op advies geven aan telers

en monitoring, om te voldoen aan de specifieke Japanse residueisen. In overleg met het FAVV wordt de procedure verder uitgewerkt. In 2012 zal de procedure aan de Japanse autoriteiten worden overgemaakt.

4. Canada – peren

In 2011 werd een uitgebreid document afgewerkt dat een overzicht geeft van de productie van peren in België, de commercialisatie ervan, alsook de maatregelen die door alle betrokkenen worden genomen in het voorkomen en bestrijden van aantastingen door belagers. Begin 2012 zal het dossier door het FAVV aan de Canadese overheidsdiensten worden overgemaakt.

5. VS – hardfruit

Dit dossier bevindt zich nog in een vroeg stadium – in de fase waarin vanuit de EU en de betrokken lidstaten reactie moet worden gegeven op de lijst van ziekten en aantastingen zoals opgegeven door de VS. In samenspraak met de onderzoeksinstituten heeft het VBT eind 2011 een eerste reactie overgemaakt aan het FAVV. Het betreft zowel de relevantie van de belagers in de Belgische productie, als de maatregelen die genomen worden om deze te voorkomen en/of te bestrijden.

9.11. Overige dossiers

1. Integrated Pest Management (IPM)

De Europese Richtlijn 2009/128 betreffende een strategie voor duurzaam gebruik van pesticiden, bepaalt dat lidstaten ervoor moeten zorgen dat uiterlijk op 1 januari 2014 alle professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen de principes van geïntegreerde gewasbescherming toepassen. Er moeten hiervoor richtsnoeren opgesteld worden. Daartoe heeft de Vlaamse overheid een Adviesraad IPM opgericht met als doel erover te waken dat voor alle plantaardige sectoren volwaardige en haalbare richtlijnen worden opgesteld. Op 16 september 2010 vond de startvergadering plaats. Naast de adviesraad zijn er meerdere sectorgroepen actief, die de teeltgerichte bepalingen opstellen om vervolgens ter goedkeuring voor te leggen aan de adviesraad. Het VBT zetelt in de adviesraad en, samen met vertegenwoordigers van de betrokken leden-producentencoöperaties, ook in de sectorgroepen voor fruitteelt, glasgroenten en openluchtgroenten.

2. Nitraten

Tijdens overleg tussen België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk in de Noord-Europese Werkgroep Nitraten wordt continu aandacht besteed aan de wettelijke bepalingen inzake nitraten. Begin 2011 was het overleg nog steeds toegespitst op de Europese discussies over de aanpassing van de maximumnormen voor nitraten in bladgroenten. Half 2011 was de Europese beslissing over deze maximumnormen een feit.

3. Traceerbaarheid

Traceerbaarheid van producten doorheen de voedselketen is van cruciaal belang in het kader van onder meer voedselveiligheid, aansprakelijkheid, correctieve acties en logistieke processen. Productcodering is daarbij een belangrijke tool.

GS1 ondersteunt de implementatie van globale GS1-standaarden, waaronder streepjescodes en palletlabels. Het VBT is lid van GS1 Belgilux. Door de vertegenwoordiging kan het VBT de ontwikkelingen in productcodering en andere logistieke elementen opvolgen en waar nodig de leden tijdig informeren.

Voor de identificatie van kleinverpakkingen kunnen de leden-producentencoöperaties een beroep doen op het VBT. Het VBT beheert het gegevensbestand van GTIN-13 codes voor verpakte groenten en fruit. Het VBT stelt de codes samen volgens de richtlijnen van GS1. Het geactualiseerde bestand met codes wordt door het VBT ter beschikking gesteld; nieuwe codes kunnen bij het VBT aangevraagd worden.

Voor het coderen van pallets of groepsverpakkingen werken de producentencoöperaties met eigen systemen van logistieke etiketten.

4. Verpakkingsafvalpreventie

Het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval bepaalt dat een verpakkingsverantwoordelijke moet voldoen aan drie verplichtingen. Het akkoord werd afgesloten tussen de gewesten en de meest recente versie is sinds 1 januari 2009 van kracht (BS 29.12.2008). Elke onderneming die verpakkingen op de Belgische markt brengt, is een verpakkingsverantwoordelijke en heeft als verplichtingen:

- Terugnameplicht, om zo jaarlijks een vastgesteld recyclagepercentage voor eenmalige verpakkingen te bereiken;
- Informatieplicht, of het jaarlijks bezorgen van specifieke informatie betreffende eenmalige en

herbruikbare verpakkingen aan de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC);

- Preventie, inclusief het driejaarlijks opstellen van een afvalpreventieplan.

Aan de terugname- en informatieplicht kan voldaan worden via aansluiting bij door de IVC erkende organismen, zoals Fost Plus en VAL-I-PAC. De derde verplichting kan individueel of sectoraal ingevuld worden.

Het VBT coördineert voor de leden de aansluiting bij Fost Plus en VAL-I-PAC. Fost Plus staat in voor de afvalbeheersing van consumentenverpakkingen. VAL-I-PAC doet dit voor bedrijfsmatige verpakkingen. Het VBT verzamelt de gegevens van de producentencoöperaties en maakt deze tijdig over aan de betrokken instanties. De financiële bijdrage aan deze organisaties wordt aan de hand van de informatieplicht vastgelegd.

Samen met de leden-producentencoöperaties is in 2010 door het VBT op vraag van de IVC het sectoraal afvalpreventieplan 2010-2013 opgesteld en ingediend. Als belangrijkste conclusie vermeldt het plan: 'Op basis van de recente ontwikkelingen en de Ausgangssituatie in 2009-2010 is het voor de veilingen nu reeds duidelijk dat het moeilijk wordt om spectaculaire vooruitgang te boeken betreffende afvalpreventie gedurende 2010-2013. Niettemin hebben alle VBT-leden blijvend oog voor de verpakkingsproblematiek. Daarbij wordt constant een afweging gemaakt tussen de eisen van het product, van de markt en van de wetgeving en de mogelijkheden tot afvalpreventie en minder milieubelastende verpakkingen.' Tijdens de vergadering van 15 december 2011 heeft de IVC het plan goedgekeurd.

Fruitbiz.be

Ingro

10. GEMEENSCHAPPELIJKE MARKTORDENING GROENTEN & FRUIT

10.1. Europees kader

Het marktgebeuren in de sector groenten en fruit wordt sterk gedomineerd door de Europese Gemeenschappelijke MarktOrdening voor groenten en fruit (GMO). Deze GMO werd in 2007 grondig hervormd. De nieuwe marktordening voor groenten en fruit – Raadsverordening (EG) nr. 1182/2007, later geïntegreerd in de integrale GMO-verordening (EG) nr. 1234/2007 – was samen met de toepassingsverordening – Commissieverordening (EG) nr. 1580/2007 – in 2011 het vierde jaar van kracht. In de loop van 2011 werd deze Commissieverordening aangepast tot (EU) nr. 543/2011.

De GMO voor groenten en fruit heeft als doelstelling de Europese groente- en fruitsector concurrerend en rendabel te houden door middel van een marktgerichte productie en concentratie van het aanbod. Het belangrijkste middel daartoe zijn de producentenorganisaties (PO). Deze producentenorganisaties kunnen, na erkenning door de betrokken lidstaat, een operationeel programma indienen waarin zij acties opnemen die bijdragen om de doelstellingen van de GMO te bereiken. Voor het uitvoeren van deze acties kan er dan Europese steun worden uitgekeerd volgens het cofinancieringsprincipe (voor elke euro Europese steun moet de PO zelf een euro bijleggen). De communautaire betoelaging bedraagt maximaal 4,1% van de Waarde van de Verkochte Productie, eventueel aangevuld met 0,5% extra te besteden aan crisisbeheer en -preventie. Tot en met 2013 zal de huidige marktordening van kracht zijn.

Duurzame operationele programma's dienen te beantwoorden aan de principes van de nationale strategie. Dit concept was voor Vlaanderen echter niet nieuw. Sinds 1999 werd er immers al in het zogenaamde 'Sporenbeleid' een kader gecreëerd, telkens voor een vijfjarige periode, om de operationele programma's te ontwikkelen. Het doel van de nationale strategie is het motiveren en vastleggen van de prioriteiten en het vormt daarmee het kader waaraan de

zogenoemde operationele programma's moeten voldoen. De strategie is gebaseerd op een beschrijving van de uitgangssituatie van de groente- en fruitsector, een evaluatie van de reeds uitgevoerde operationele programma's en een SWOT-analyse. Op grond daarvan werden keuzes voor het beleid gemotiveerd en werden indicatoren vastgelegd. Aan de hand van de indicatoren zal het beoogde effect gemeten worden en worden eisen gesteld aan de erkende producentenorganisaties.

In de loop van 2011 werd binnen het Beheerscomité groenten en fruit van de EU gediscussieerd over een aanpassing van de toepassingsverordening. Heel wat onduidelijkheden hadden immers aanleiding gegeven tot een waslijst van interpretatienota's. Halverwege 2011 werd de aangepaste Raadsverordening (EU) nr. 543/2011 gepubliceerd. Naast een reeks aanpassingen ten goede, blijft het een gemiste kans. De mogelijkheden inzake crisisbeheer en -preventie werden niet uitgebreid. De Europese Commissie is immers van oordeel dat dit tot de bevoegdheid van de Raad behoort, en enkel maar via een Raadsverordening kan worden gewijzigd. Op basis van vaststellingen door de Europese auditdiensten in bepaalde Zuidoostelijke landen werd de wetgeving inzake Unies van Producentenorganisaties (UPO's) verstrengd. UPO's mogen een steunaanvraag namens hun leden blijven indienen, maar het principe van communicerende vaten wordt een halt toegeroepen. Voortaan is het niet meer mogelijk om op het niveau van de UPO het maximaal steunpercentage aan te vragen indien één van de onderliggende PO's niet het volledige steunpercentage van 4,1% of 4,6% benut. Op basis van de nieuwe verordening zal de Commissie voortaan ook strenger toezien of aan alle plichten op het niveau van de onderliggende PO's is voldaan, o.a. minimum twee milieumaatregelen en maximaal eenderde aan crisisbeheer. Uitmiddelen op het niveau van de UPO is niet meer toegestaan.

10.2. Toepassing in Vlaanderen

De Europese Verordeningen worden op Vlaams niveau uitgewerkt in een Nationale Strategie voor Duurzame Operationele Programma's. Deze strategie is een richtlijn voor de erkende PO's en UPO's bij de ontwikkeling van hun eigen strategie en de opmaak van de operationele programma's. Bovendien omvat de Nationale Strategie heel wat concrete richtsnoeren waaraan een operationeel programma moet voldoen.

Gedurende 2011 was het VBT een continue gesprekspartner voor de Vlaamse overheid inzake het bijsturen en aanpassen van de Nationale Strategie. Hiertoe werden een aantal ad hoc werkgroepen met de GMO-experten van de leden-producentencoöperaties belegd. Alle aanpassingen vermelden is niet aangewezen. Toch kort een aantal belangrijke discussiepunten en wijzigingen.

Naast de integratie van de wijzigingen in de Europese toepassingsverordening werd er op vraag van het VBT duidelijkheid gecreëerd inzake het te kiezen referentiejaar voor de Waarde Verkochte Productie van buitenlandse telers die toetreden tot een Vlaamse producentenorganisatie en voorheen nog deel uit maakten van een buitenlandse PO.

In samenspraak met de Vlaamse administratie en LAVA werd er ook een uitvoerig dossier opgemaakt ter verantwoording en onderbouwing van de meerkost verbonden aan het milieukundig beheer van meermalige verpakkingen. Hierover vond ook overleg plaats met de verantwoordelijke EU-ambtenaren.

In de zoektocht naar remediëring van de gevolgen van de EHEC-crisis werd met ingang van 20 juni via een Besluit van de Vlaamse Regering ook 'groen oogsten en niet oogsten' mogelijk als crisismaatregel in een operationeel programma.

In de loop van december vond er een uitgebreide gedachtewisseling plaats inzake de betoelaagbaarheid van collectieve investeringen op bedrijfsniveau. Individuele investeringen op bedrijfsniveau zijn immers niet betoelaagbaar binnen de GMO. Er is wel een uitzondering voor investeringen van beperkte omvang (< € 15.000 per teler per jaar) die in meerdere aantallen aangekocht worden door producentenorganisaties en voor meerdere bedrijven bestemd zijn en die bijdragen tot de doelstellingen van het programma. Het VBT kon zich niet akkoord verklaren om deze bovengrens helemaal op te heffen en het investeringsbedrag vrij te laten. Als consensusoplossing stelde het VBT voor het investeringsbedrag per betrokken teler en per jaar beperkt te verhogen. Eind 2011 was er nog geen definitieve beslissing gekend.

Naast dit inhoudelijk discours sprak het VBT in alle openheid met het kabinet en de leidinggevende ambtenaren, met respect voor ieders opdracht, over de rechtsonzekerheid en het gevoel van permanent aan controle te zijn blootgesteld. Afgesproken werd om op regelmatige basis met mekaar te overleggen, dit om misverstanden te vermijden.

10.3. Belang en omvang

In 2011 telde Vlaanderen 16 erkende producentenorganisaties (PO's) en vier erkende unies van producentenorganisaties (UPO's). Brava, LTV, Mechelse Veilingen, REO en In-Co zijn gegroepeerd in LAVA. De transnationale groepering In-Co bestaat op haar beurt uit Veiling Hoogstraten en CLTV Zundert uit Nederland. Veiling Borgloon en de BFV zijn verenigd in Fruitbiz. Veiling Haspengouw zit in het transnationale project EFC samen met Fruitmasters in Nederland en WOG in Duitsland. Naast deze producentenorganisaties gebaseerd op bestaande veilingen, waren ook nog volgende producentenorganisaties erkend: Greendiamond, Green Farm, Greenpartners, New Green, VOC, Ingro, BND en

Vegras. De laatste drie richtten zich uitsluitend tot telers van industriegroenten. Op 15 november 2011 fuseerden de producentenorganisaties Brava en Greenpartners tot Coöbra. In 2011 telden alle PO's en UPO's in totaal 16.830 (actieve en niet-actieve) leden en voerden ze elf operationele programma's uit.

De financiële impact van de GMO kan het best worden geïllustreerd met de omvang van de gezamenlijke actiefondsen. Een actiefonds is de totale hoeveelheid middelen die een producentenorganisatie voorziet om haar operationeel programma uit te voeren volgens het principe van cofinanciering. Dit houdt in dat voor elke

euro steun die een producentenorganisatie ontvangt ter uitvoering van haar operationeel programma, zij zelf een euro moet bijleggen. Zoals reeds aangegeven bedraagt de maximale Europese steun 4,1% van de totale waarde van de afgezette productie (WAP). Het operationeel programma kan dus in principe uitgevoerd worden met 8,2% van de WAP van een producentenorganisatie. Sinds 2008 was het echter mogelijk een beroep te doen op bijkomende Europese steun van 0,5% in het kader

van risicobeheer en -preventie. Theoretisch kan er dan ook een operationeel programma van 9,2% worden uitgevoerd. In 2011 bedroeg de som van de, aan de operationele programma's verbonden, actiefondsen van de Vlaamse producentenorganisaties € 104,4 miljoen. De aangevraagde communautaire steun voor 2010 bedroeg iets meer dan € 47 miljoen. Het bedrag voor 2011 is nog niet gekend.

10.4. Debat landbouwbeleid na 2013

In de loop van 2011 werd het debat over de toekomst van het Europees landbouwbeleid na 2013 verdergezet. Zowat alle stakeholders, zowel op nationaal als EU-niveau, werkten aan en verdedigden hun eigen visiedocument. Naast de besprekingen en standpuntbepaling binnen Copa-Cogeca was het VBT ook nauw betrokken bij een initiatief van l'AREFLH. Op 6 april verzamelden 'High Level' afgevaardigden van 13 regionale overheden uit Europa in Almeria voor de ondertekening van de 'Verklaring van Almeria'. Hoofdboodschap van dit document is de noodzaak tot het verderzetten van het specifiek beleid van de GMO groenten en fruit. Ook het Europees Parlement publiceerde een studie over de sector groenten en fruit met aanbevelingen voor het beleid na 2013. In deze studie wordt onder andere verwezen naar de resultaten van het in 2010 door het VBT georganiseerd GMO-congres naar aanleiding van het Belgisch EU-voorzitterschap. Deze studie pleit eveneens voor het behoud van een specifiek beleid voor groenten en fruit.

Op 12 oktober presenteerde de Europese Commissie dan uiteindelijk haar langverwachte voorstel over de toekomst van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Vanuit globaal perspectief is de evaluatie voor België

en Vlaanderen negatief. Dit omwille van de bevrozing van het budget en de voorgenomen evolutie naar een meer gelijke flatrate premie in alle lidstaten van de EU. Hierdoor dreigt Vlaanderen heel wat middelen te verliezen. Positief voor de sector groenten en fruit is echter dat het concept van ProducentenOrganisaties en Operationele Programma's behouden blijft. Ook het huidige niveau van 4,1% communautaire ondersteuning (+0,5% extra voor crisis) blijft in de voorstellen weerhouden. Meer zelfs, ProducentenOrganisaties uit de marktordening groenten en fruit worden als voorbeeld gesteld voor andere sectoren. Ook voor hen wordt het mogelijk om ProducentenOrganisaties op te richten. De middelen hiertoe dienen dan wel, en dit in tegenstelling tot de sector groenten en fruit, uit pijler twee Plattelandsbeleid te komen. Positief is alvast ook dat de Europese Commissie, met het EHEC-debacle nog vers in het geheugen, voorziet in een vlug te activeren specifiek noodfonds voor extreme crisissen. In de loop van 2012 zal het debat op het niveau van de Raad en het Europees Parlement verder worden gezet met als doelstelling om in 2013 tot een definitieve nieuwe reglementering te komen.

10.5. Internationale conferentie voor producentenorganisaties

Op 15 en 16 november vond de 6de editie van de Internationale Conferentie voor Producenten Organisaties (ICOP) plaats in het Europees Comité van de Regio's te Brussel.

Op initiatief van het VBT en het Nederlandse DPA werd het organisatie team uitgebreid met naast henzelf en het Oostenrijkse GFA als hoofdorganisator, ook de Europese organisaties AREFLH en COGECA, het Duitse BVEO en het Britse NFU.

Meer dan 150 deelnemers uit 14 verschillende lidstaten namen deel en discussieerden over de toekomst van het Gemeenschappelijk LandbouwBeleid en de specifieke aandachtspunten voor de sector groenten en fruit. De eerste dag werd gewijd aan de concrete voorstellen van de Europese Commissie. Naast vertegenwoordigers van de Europese Commissie en het Europees Parlement kon

ook Guy Callebaut als producent aangesloten bij een VBT-producentencoöperatie het VBT-standpunt vanuit telersperspectief toelichten. Alle sprekers benadrukten de relevantie van de GMO en de eraan gerelateerde financiële ondersteuning. De concentratie van het aanbod blijft een belangrijk aandachtspunt om competitief te kunnen blijven. Ook werden vragen gesteld naar duidelijk regels en rechtszekerheid. Zeker in het kader van lopende audits in geheel Europa is rechtszekerheid van cruciaal belang voor de producentenorganisaties. In dit opzicht vormde de presentatie van het hoofd van de EU-auditdiensten het hoogtepunt van de tweede congresdag. Naar traditionele gewoonte was er ook ruimte voor presentaties van de werking en visie van succesvolle producentenorganisaties uit heel Europa. Op die manier kreeg VBT-lid Veiling Hoogstraten, en de transnationale UPO In-Co, de kans zich aan dit plenum voor te stellen.

ICOP

ICOP-partners

11. PROMOTIE VOOR BELGISCHE GROENTEN EN FRUIT

Afspraken inzake de generieke promotie voor de groente- en fruitsector werden in 2011 net als in de voorgaande jaren gemaakt in de schoot van de Sectorgroep Groenten en Fruit van de VLAM. In deze sectorgroep zetelen naast vertegenwoordigers van de veilingen (VBT) ook de vakorganisaties, de Boerenbond en de Belgische Fruittelers Organisatie (BFO), en de exporteurs via Fresh Trade Belgium. Daarnaast vertegenwoordigde de algemeen secretaris van het VBT de groente- en fruitsector in de Raad van Bestuur van de VLAM om er de krijtlijnen van de generieke promotie en de overkoepelende projecten mee uit te zetten. Globaal beschikte de Sectorgroep Groenten en Fruit van de VLAM in 2011 over € 3.177.347 om haar promotiebeleid uit te voeren.

Ook tijdens 2011 voerden de Belgische groenteveilingen, verenigd onder LAVA, in overleg met de VLAM en het VBT promotie voor het kwaliteitslabel Flandria. Flandria speelt sinds 1995 een voortrekkersrol op het gebied van kwaliteitsbewaking, voedselveiligheid en het milieuvriendelijk telen van tuinbouwproducten.

In 2011 werd de nationale campagne voor groenten en fruit All Day Long verder gezet. Deze campagne wil een halt toeroepen aan de dalende consumptie van groenten en fruit. Deze campagne gebeurt in een

samenwerking tussen de verschillende schakels van de keten (productiesectoren, invoerhandel en distributie) en wordt door de EU gefinancierd.

Vanaf het schooljaar 2009-2010 participeerde Vlaanderen ook aan de Europese Schoolfruitactie. Hierbij kreeg elke school de mogelijkheid om zich in te schrijven om wekelijks, bijna gratis, een stuk fruit of groente te kunnen bedelen aan de leerlingen.

In het buitenland blijft de VLAM de professionals uit de sector overtuigen van de kwaliteit van de Vlaamse producten. Vlaanderen is zelfs de grootste exporteur ter wereld van prei en Conférence-peren. De Vlaamse producten hebben dan ook tot ver buiten onze grenzen een kwaliteitsvol imago. Dit imago wordt dankzij doelgerichte acties verdedigd en uitgedragen.

In 2011 heeft de VLAM deelgenomen aan Fruit Logistica te Berlijn, Fruit Logistica Asia te Hong Kong, PMA Fresh Summit te Atlanta en World Food Moscow. Deze vier beurzen kenden opvallend meer bezoekers dan de voorgaande jaren en blijken niet te missen events. Op de groepsstand van de VLAM kunnen exporteurs en vertegenwoordigers uit de sector nieuwe klantenrelaties verwerven, maar vooral de contacten met hun bestaande klanten verstevigen.

11.1. Binnenland

1. All Day Long

In 2011 werd de All Day Long-campagne verder gezet. All Day Long is een sensibiliseringscampagne gericht op gezinnen met jonge kinderen. Bij deze doelgroep is de onderconsumptie van verse groenten en fruit het grootst. De campagne kon gedurende drie jaar rekenen op 50% cofinanciering van de EU in het kader van de promotieverordening 'interne markt'.

Jaar één van de All Day Long-campagne (2008-2009) stond voornamelijk in het teken van het creëren van bekendheid rond de campagne en zijn boodschap. Dit door middel van verschillende above-the-line middelen zoals een televisiespot, een radiospot en de website.

Jaar twee (2009-2010) legde de nadruk voornamelijk op activatie waarbij verschillende below-the-line activiteiten (Cooking Challenge, wedstrijden, Zomertour, Week van

Groenten en Fruit,...) de campagne in de leefwereld van de doelgroep hebben gebracht.

In jaar drie (2010-2011) werd verder ingegaan op deze weg. De nadruk lag nog meer op activatie. De ambassadrice Kim Gevaert riep verenigingen, scholen, werkgevers en openbare besturen op om fruit en groenten binnen handbereik te brengen van hun leden/kinderen/werknemers. Uit alle reacties werd per categorie een winnaar geselecteerd die tijdens de Week van Groenten en Fruit een bezoekje kreeg van ambassadrice Kim Gevaert en het All Day Long-team. Gedurende de rest van de Week brachten Kim Gevaert en het All Day Long-team een bezoek aan verschillende mediabedrijven. Chefs Christel Elfving en Cathérine Cools kookten er op los met groenten en fruit. Dit initiatief leverde heel wat leuke interviews op. Ter ondersteuning van de Week van Groenten en Fruit werd de vernieuwde tv-spot uitgezonden.

Vorig schooljaar (2010-2011) ging de All Day Long-scholenactie van start in samenwerking met de Ketnetband. Tot juni 2011 hebben meer dan 650 lagere scholen hun klasactiviteiten met groenten en fruit in de hoofdrol gepost op de VLAM-website. Drie Vlaamse en twee Waalse winnaars werden geselecteerd om samen met hun favoriete Ketnetbandleden een hele namiddag lang groente- en fruitbrochettes te verorberen. Nadien vond een optreden van de Ketnetband plaats voor de hele school. In Wallonië kregen de twee winnende scholen een bezoek van Kim Gevaert.

Tijdens de zomermaanden werd voor de tweede keer aan de kust een zomertour georganiseerd. All Day Long was in zes verschillende badsteden met een groente- en fruitdorp aanwezig, begeleid door tal van animatie, proeverijen en een activiteitenparcours voor de allerkleinsten.

De supermarkten zijn ook partner van de campagne en deden het hele jaar door inspanningen om groenten en fruit aantrekkelijk en nadrukkelijk onder de aandacht van de klanten te brengen. Negen grote distributeurs verleenden hun medewerking: Colruyt, Spar, Delhaize, Carrefour, Champion, Intermarché, Aldi, Lidl en Makro.

In juni voerde InSites onderzoek naar de bekendheid en het effect van de All Day Long-campagne. 65% van de ondervraagden herkende de campagne en de boodschap werd goed begrepen. De campagne kreeg een goede appreciatiescore (7,0). Men associeerde de campagne vooral met meer groenten en fruit eten, de hele dag, gezond, energie, zich goed in zijn vel voelen, plezier en gemakkelijk. Bovendien bleek de mediacampagne ook goed te scoren op impact. Bij 43% had de campagne een positieve invloed op de mening

over groenten en fruit en bij 39% zorgde de campagne zelfs voor een positieve invloed op de consumptie van groenten en fruit.

De All Day Long-campagne verkreeg in 2011 de goedkeuring om opnieuw gedurende drie jaar (2012-2015) te kunnen rekenen op 50% cofinanciering van de EU in het kader van de promotieverordening 'interne markt'.

2. Consumentencampagne Flandria

In 2011 voerden de Belgische groenteveilingen, verenigd onder LAVA, samen met de VLAM en het VBT opnieuw promotie voor het kwaliteitslabel Flandria. De belangrijkste doelstelling van de communicatie bleef om de naambekendheid bij de consument te behouden en te proberen een voorkeur voor het merk Flandria te creëren. Hiervoor werd in 2011 opnieuw voor het medium televisie geopteerd. De campagne van de testimonials ('We hebben allemaal iets met Flandria') van verschillende doelgroepen werd verdergezet. De uitzendingen vonden plaats in de maanden mei-juni en september-oktober. Advertenties in de vakpers in binnen- en buitenland en POS-materiaal vulden deze campagne aan. Gedurende deze 'piekperiodes' genoot Flandria dus heel wat aandacht.

Daarnaast maakte de consument weer kennis met Flandria tijdens wokacties op het winkelpunt en op een aantal culinaire evenementen. In samenwerking met verschillende distributieketens werden er 130 wokacties (van telkens twee dagen) georganiseerd tussen mei en eind november. Terwijl de animator wokte en proevertjes uitdeelde, vertelde hij of zij de winkelende consument wat meer over Flandria. Als aanvulling op de wokacties werd opnieuw gekozen voor deelname aan een aantal evenementen met groot bereik. Concreet

All Day Long-zomertoer

All Day Long - Kim Gevaert

ging het over de aardbeifeesten, het KVLV-evenement voor hun 100-jarig bestaan en een zomertour aan de kust met de Flandriamobiel (Flandria gebrand oud VW-busje). Hiervoor werd telkens op hetzelfde team van koks gerekend, die recepten klaarmaakten en het verhaal van Flandria overtuigend aan het publiek overbrachten.

Om het effect van de campagne te kunnen meten werd een beroep gedaan op het marktonderzoeksbureau Dimarso. Na de laatste uitzending van de televisiespot midden oktober voerden zij een meting uit naar de reclamebekendheid, de naambekendheid en het imago van Flandria. Op al deze criteria werd hoog gescoord en in 2011 hield het goede resultaat van 2010 stand.

Om acties op beurzen te ondersteunen en informatie over het keurmerk Flandria te verspreiden werden folders herdrukt. Behalve het drukwerk werden balpennen en schorten aangemaakt met het Flandria-logo en latjes in huisstijl besteld.

Naar aanleiding van de EHEC-crisis werd er ook voorzien in radiospots en advertenties in de algemene pers om de kwaliteit en betrouwbaarheid van Flandria-groenten te benadrukken.

Vaste initiatieven als de Dag van de Klant in september en het gericht sponsoren van evenementen met producten konden weer op veel bijval rekenen. De distributie werd constant op de hoogte gehouden van de verschillende acties en kreeg de kans om POS-materiaal te bestellen dankzij de inlassingen in de vakpers en via de website. Onder meer advertenties in Super Magazine, Foodservices, Retail en Distributie Vandaag maakten dit mogelijk.

3. Campagnes voor fruit van bij ons

Van september tot begin november 2011 kon

de consument elke vrijdag en zaterdag Belgische appelvariëteiten proeven bij de belangrijkste distributieketens, en dat onder de slogan 'Lekkere appels van bij ons'. Doelstelling was de consument te overtuigen tot aankoop van de lekkere variëteiten van bij ons.

Reeds enkele jaren geleden startte het VBT in samenspraak met de VLAM met het aanbieden van verse producten op evenementen. Naast de occasionele sponsoring van acties van scholen of organisaties, werd in 2011 meegewerkt aan grotere evenementen.

Via het VBT kregen alle deelnemers aan de week van de Vlaamse Scholenveldloop een lekkere appel. Hiervoor werden 215.000 stuks voorzien. Verder ontvingen 60.907 leerlingen een rugzakje met gezonde appels in het kader van de Kom op Appels-actie van de Kankerliga.

4. EU-campagne schoolfruit

De EU-Schoolfruitactie is een groots opgezette scholenactie op initiatief van de Europese Unie (www.fruit-op-school.be). Elke Vlaamse school krijgt de mogelijkheid om deel te nemen en iedere week tegen een sterk verminderde prijs fruit en groenten te verdelen bij de leerlingen van het basisonderwijs. Samen met het Ministerie van Landbouw, het Ministerie van Volksgezondheid en de Europese Commissie stelt de sector groenten en fruit middelen ter beschikking om deze actie te financieren.

Vanaf het schooljaar 2010-2011 ging er meer aandacht naar communicatie en Jommeke werd de mascotte van de actie. Tijdens het schooljaar 2010-2011 namen 244.019 leerlingen deel aan de actie. Voor het schooljaar 2011-2012 zijn er voorlopig 251.149 leerlingen geregistreerd. Een recente evaluatie wijst aan

Flandria Groenteman

Fruit op school met Jommeke

dat 46,5% van alle Vlaamse basisscholen deelneemt aan de EU-Schoolfruitactie. De overgrote meerderheid van de ondervraagde scholen is uitermate tevreden over de schoolfruitregeling.

5. Witloofcampagne

In 2011 werd de 'Witloof gaat vreemd'-campagne gelanceerd om het imago van witloof te moderniseren en te verjongen. Tien chef-koks uit alle windstreken creëerden recepten met witloof in de hoofdrol en volgens hun typische keuken. Dat leverde in totaal meer dan 30 recepten op uit de Vietnamese, Marokkaans-Egyptische, Japanse, Chinese, Amerikaanse, Italiaanse en Spaanse keuken. Deze recepten werden gebundeld in een boek dat de consument kon winnen via een stickeractie op de verpakkingen.

6. Champignoncampagne

Met de campagne 'Champignon. De groente die alles kan' voerden de VLAM en Mushroom Promotion Foundation (Nederland) samen promotie voor paddenstoelen. De focus werd gelegd op de veelzijdigheid en het voedings- en gezondheidsaspect van de champignon. De kernboodschap luidde daarbij dat champignons gezond, lekker, snel en gemakkelijk te bereiden zijn. Zowel in het najaar als in het voorjaar werden de Belgen getraakteerd op een nationale degustatie-actie in de winkelpunten van Colruyt, Carrefour, Makro en Delhaize.

11.2. Buitenland

De acties in het buitenland richtten zich vooral naar een professioneel publiek. Promotieacties werden vooral gevoerd via beursdeelnames, PR-manifestaties en mailings, en ondersteund door imago-opbouw via de vakpers. Op de kernmarkten in Duitsland en Frankrijk blijft het zwaartepunt liggen op acties via de grootdistributie, dit vooral voor de Flandria-producten.

1. Duitsland

De specifieke promotieacties in Duitsland volgden een gelijkaardig stramien als de laatste jaren. Via geslaagde acties bij de grootdistributie (WKZ) werd verder gewerkt aan de bekendheid van Flandria en aan de herkenbaarheid op de verkooppunten. De nadruk ligt daarbij op het bewerken van de aankopers van groenten en fruit. Er werd ook intensief samengewerkt met de vakpers. Mede door het regelmatig adverteren, maar tevens door de goede contacten met de Duitse gespecialiseerde media kunnen we op ruime aandacht op redactioneel vlak rekenen en is het aandeel aan 'free publicity' hoog. Zo verschenen onder andere vier Flandern-Reports van telkens 16 bladzijden in het belangrijkste Duitse vakblad voor groenten en fruit. De Flandria-nieuwsbrief kreeg vier nieuwe edities. Ook waren er diverse deelnames aan huisbeurzen van de belangrijkste klanten.

2. Frankrijk

In Frankrijk lag de nadruk ook op de verdere ondersteuning van enerzijds de naambekendheid van Flandria

en anderzijds de verkoopondersteunende acties. Door middel van publiciteit, direct mailings (productfolders, drie Franstalige Flandria-nieuwsbrieven), persoonlijke bezoeken en publicaties in vakbladen werden onze klanten en potentiële doelgroepen geïnformeerd. Bij de verkoopondersteunende acties vermelden we de affichecampagnes en degustaties op diverse verkooppunten alsmede folderacties bij de grootdistributie. Hoewel de druk van de Franse productie hoog blijft en het een moeilijk jaar was, werden er toch diverse acties opgezet bij de klanten. Enkele nieuwe klanten toonden ook interesse om voor de eerste maal promoties te voeren.

3. Andere landen

Er werden advertenties geplaatst in belangrijke internationale vakbladen en adresboeken. Daarnaast verschenen ook heel wat redactionele artikels over de Vlaamse tuinbouwsector in deze vakbladen. Overige inspanningen werden gekoppeld aan beursdeelnames in Berlijn, Moskou, Hong Kong en Atlanta of andere acties van exporteurs. Hiertoe werd nauw samengewerkt met Fresh Trade Belgium.

In Oost-Europa, Spanje, Portugal, de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk adverteerde de VLAM in vakbladen. Dit gebeurde in functie van het productaanbod, maar meestal ook gelinkt aan de aanwezigheid op buitenlandse vakbeurzen. Daarnaast

werd het Flandria-label in Nederland extra onder de aandacht gebracht met een bannercampagne in de AGF-nieuwsbrief die dagelijks in de mailbox van duizenden AGF-professionals verschijnt.

De inlassingen in de Duitse vakpers worden ook gelezen door alle Duitstalige abonnementen (Oostenrijk, Polen, Zwitserland, Tsjechië, Slowakije, enz.). Van de Duitstalige direct mails die de VLAM vier keer per jaar verstuurde, ging 10% naar adressen in die landen. Met enkele Duitse retailketens in Tsjechië, heeft de VLAM een contract rond folderacties voor Flandria-producten. Met een aantal anderen zijn er gesprekken.

In Zwitserland is het moeilijk om nog exclusief voor Belgisch witloof promotie te voeren. De importbeperkingen in dit land en de concentratie van de distributie, gekoppeld aan een concurrentie met andere slasoorten, leidden ertoe dat de twee belangrijkste klanten hun promoties hebben terugschroefd. Vanuit de VLAM werden de B2B klanten verder geïnformeerd via publiciteit, nieuwsbrieven en persoonlijke contacten.

4. Beursdeelnames

Beursdeelnames blijven een zeer belangrijk medium om een zichtbare aanwezigheid op markten te genereren en een vinger aan de pols te houden bij de buitenlandse aankopers van groenten en fruit. Dergelijke deelnames stellen exporteurs en vertegenwoordigers uit de Vlaamse tuinbouwsector in staat om op korte tijd zeer intensieve handelsgesprekken te voeren. De VLAM richtte telkens een groepsstand in, waar exporteurs en vertegenwoordigers uit de sector hun handelspartners konden ontmoeten.

Van 9 tot 11 februari was **Fruit Logistica** in Berlijn opnieuw dé verzamelplaats voor al wie actief is in de aardappel-, groente- en fruitsector. Deze beurs blijft de belangrijkste beurs voor groenten en fruit ter wereld en kan jaarlijks een stijgend aantal deelnemers en bezoekers voorleggen. Ook in 2011 sneuvelde het bezoekersrecord. In het totaal lokte de beurs meer dan 56.000 bezoekers uit 132 landen, een stijging van 4% tegenover 2010. Het aantal exposanten steeg met 6% van 2.314 naar 2.452. Ook het internationale karakter van de beurs nam verder toe: er waren standhouders uit 84 verschillende landen, tegenover 71 landen vorige keer. 22 Belgische exportbedrijven van verse aardappelen, groenten en fruit verzamelden tijdens Fruit Logistica op de gemeenschappelijke VLAM-stand.

Van 7 tot en met 9 september nam de VLAM deel aan **Fruit Logistica Asia** te Hong Kong die net als grote broer in Berlijn steeds belangrijker wordt. Fruit Logistica Asia ging voor de vijfde keer van start en brak records wat betreft het aantal bezoekers. De jaarlijkse beurs in Hong Kong trok maar liefst een derde meer bezoekers dan vorig jaar en bevestigde daarmee meteen haar status als dé groente- en fruitbeurs in Azië. Meer dan 5.300 bezoekers uit 63 verschillende landen waren aanwezig. Voor het tweede jaar op rij was de Belgische groente- en fruitsector vertegenwoordigd met een stand van 26m². De stand van de VLAM pakte uit met grote productfoto's en een uitgebreide productpresentatie van diverse groente- en fruitsoorten.

World Food Moscow vond plaats van 13 tot 16 september en is een algemene voedingsbeurs die het referentiepunt vormt voor de handel in voedingswaren met Oost-Europa. De beurs vierde dit jaar haar 20-jarig bestaan en was de grootste sinds de start van het evenement in 1992. Gedurende deze vier dagen bezochten ongeveer 55.000 mensen de beurs. De beursoppervlakte voor groenten en fruit breidde uit tot 6.078m², een mooie stijging van 10%. De VLAM was opnieuw aanwezig met een opvallende stand van 153m² in de groente- en fruithal. Op de stand werd een uitgebreide productpresentatie van diverse groente- en fruitsoorten geëtaleerd. De VLAM was aanwezig met negen groente- en fruitexporteurs en één aardappelexporteur.

Van 15 tot en met 17 oktober organiseerde de grote Amerikaanse vakorganisatie PMA (Produce Marketing Association) voor de 63ste keer haar **Fresh Summit**. Ruim 18.000 professionals uit meer dan 65 landen zakten af naar het Georgia World Congress Center om de nieuwste innovaties in de groente- en fruitwereld te ontdekken. De VLAM verzorgde een groepsstand van om en bij de 20m² op een mooie locatie in het midden van de beursshal. De vier deelnemende exportbedrijven ontvingen hun contactpersonen in een frisse stand waar productpresentatie centraal stond. De bollen, die verwezen naar het Atomium, waren weer van de partij om een mooie variatie aan Belgische producten (paprika, courgette, aubergine, komkommer,...) op een originele manier te presenteren. Daarnaast werd voorzien om enkele topproducten zoals witloof op een meer prominente plaats voor te stellen.

12. VLAAMS CENTRUM VOOR BEWARING VAN TUINBOUWPRODUCTEN (VCBT)

In 2011 werd de verandering van de organisatorische structuur van het VCBT die was ingezet in 2010 afgerond. Hierbij werd de samenstelling van de Raad van Bestuur grondig herzien en goedgekeurd door de Algemene Vergadering. De belangrijkste wijziging is dat de voorzitter in de toekomst wordt aangesteld op voordracht van de veilingen in plaats van de K.U.Leuven; deze laatste levert de ondervoorzitter. Wij menen dat deze wijziging gunstig is voor de verbetering van de betrokkenheid van de veilingen bij de activiteiten van het VCBT.

Op 29 april organiseerde het VCBT een studienamiddag rond SmartFresh™. Deze activiteit werd bijgewoond door 41 deelnemers. Nieuwe inzichten rond de werking van dit product en praktische richtlijnen rond het gebruik werden besproken. Ook werden de mogelijkheden

tot energiebesparing door het verhogen van de bewaartemperatuur in combinatie met het gebruik van SmartFresh™ toegelicht. Energiebesparing zal in de toekomst veel aandacht krijgen in het VCBT.

Ook in 2011 wist het VCBT haar ISO-17025 en GEP-accreditatie te behouden ondanks de hoge eisen die gesteld worden met betrekking tot traceerbaarheid en technische expertise. Dit was enkel mogelijk door de enthousiaste betrokkenheid en inzet van het personeel. Het VCBT hecht veel belang aan deze accreditaties, omdat zij het sluitstuk vormen van de visie op kwaliteit die op alle niveaus dient nagestreefd te worden, van tuinder tot veilingvloer en kwaliteitslaboratorium. Kwaliteit is immers het belangrijkste wapen van de Vlaamse tuinbouwsector tegen de toenemende concurrentie vanuit het buitenland.

Tabel 9: Jaarlijkse bepaling van pluktijdstippen hardfruit – plukvenster voor lange bewaring

Appel 2011		Peer 2011	
Belgica	17 - 22 augustus	Conférence	16 - 28 augustus
Boskoop	3 - 10 september	Doyenné	27 augustus - 2 september
Braeburn	15 - 22 oktober	Durondeau	15 - 22 augustus
Elstar	17 - 22 augustus		
Gala	17 - 22 augustus		
Golden	5 - 10 september		
Greenstar	18 - 22 september		
Jonagold en -mutanten	1 - 15 september		
Jonagored	1 - 15 september		
Kanzi	9 - 14 september		
Pinova	6 - 14 september		

Dit onderzoek werd gefinancierd door de fruitveilingen en ADLO.

Bestuursorganen en personeel

De Raad van Bestuur van het VCBT is als volgt samengesteld:

Leden

J. De Baerdemaeker (voorzitter), P. Appeltans, D. Bertels, E. Champagne, C. Courtin, W. Keulemans, J. Lammertyn, J. Vanderleyden

Waarnemers

H. Morren, R. Demaré, M. De Moor

Directeur

B. Nicolaï

Bestuurscomité

J. De Baerdemaeker (voorzitter), P. Appeltans (VBT algemeen secretaris), B. Nicolaï (directeur)

Adviesraden

De Telersadviesraden Fruit en Groenten worden voorgezeten door respectievelijk E. Champagne en D. Bertels, en hebben vertegenwoordigers van de veilingen, directeurs van de praktijkcentra en telers als lid.

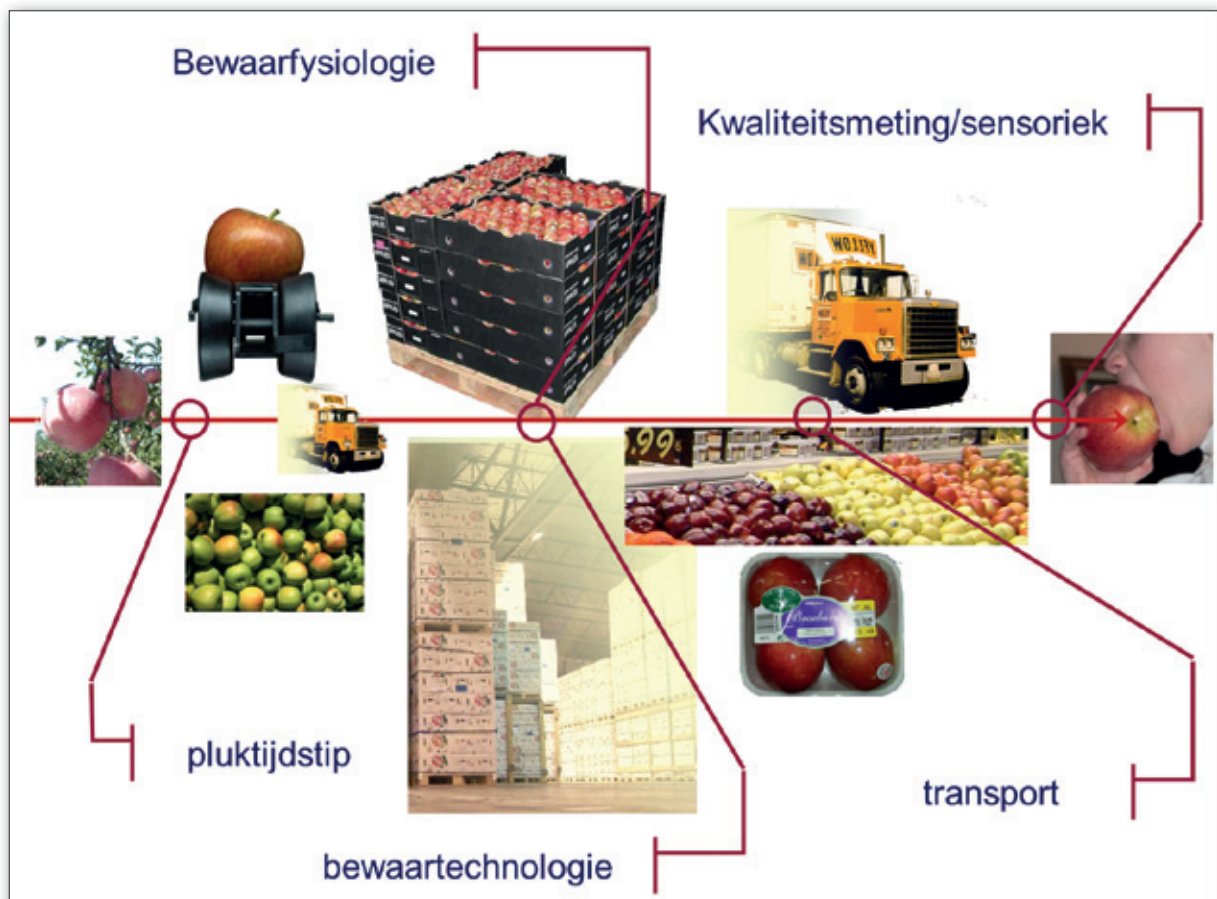
Personeel

E. Bobelyn (kwaliteitsverantwoordelijke), E. Dekempeneer (laboratoriumtechnoloog), B. Depré (analist-programmeur), E. De Rijck (laboratoriumtechnoloog), A. De Roeck (onderzoeker), A. Schenk (werkleider), J. Tirry (verantw. technische ondersteuning), B. Vandebosch (laboratoriumtechnoloog), B. Verlinden (werkleider)

Onderzoeksgroep Naoogsttechnologie K.U.Leuven: 32 onderzoekers

Toestand op 31 december 2011

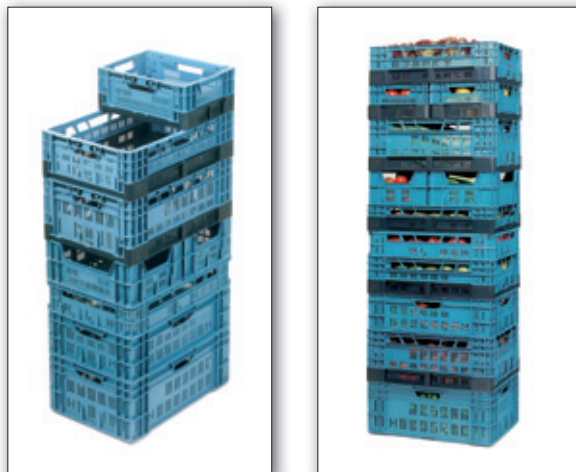
VCBT Interface

13. VBT KISTENPOOL & EURO POOL SYSTEM (EPS)

13.1. VBT Kistenpool

VBT Kistenpool cvba werd in 1992 opgericht met het doel te komen tot meer uniformiteit in het verpakkingsmateriaal, specifiek de kisten, gebruikt bij de tuinbouwveilingen. Op vandaag zijn de meeste VBT-producentencoöperaties tevens lid van VBT Kistenpool. VBT Kistenpool is op haar beurt één van de aandeelhouders van Euro Pool System.

EPS-kisten

13.2. Euro Pool System

Euro Pool System werd eveneens in 1992 opgericht door drie poolorganisaties uit Nederland, Duitsland en België (VBT Kistenpool). Het hoofdkantoor van Euro Pool System International B.V. is gevestigd in Nederland. De organisatie telt 150 medewerkers verdeeld over twaalf landen, waaronder België – waar het Benelux-kantoor gevestigd is in Sint-Katelijne-Waver.

Euro Pool System is Europees marktleider in het verstrekken van meermalige verpakkingen en daaraan gekoppelde logistieke diensten voor de distributie van verse producten. Ongeveer 41% van alle tuinbouwproducten geteeld op het Europese vasteland wordt in de Euro Pool System-kisten verpakt. De servicecentra zijn de spil in de supply chain van meermalige verpakkingen. Producenten kunnen bij de depots lege bakken huren en direct meenemen. Desgewenst bezorgt Euro Pool System de lege bakken. De volle bakken belanden, via producentencoöperaties, inpakkers en groothandelaars, bij de distributiecentra van de retailers. Hierna gaan de producten naar de winkels. De lege verpakkingen worden weer bij een servicecentrum ingeleverd of opgehaald. Euro Pool System reinigt 100% van alle ingeleverde bakken volgens strenge hygiënenormen en brengt deze weer in roulatie. Euro Pool System levert steeds meer services aan retailers, waarbij het optimaliseren van de retourlogistiek, pool management, de integratie van servicecentra en het beheer van alle retourstromen, inclusief ladingdragers en afval, centraal staan. Deze services dragen bij aan

het verminderen van kostbare vervoerkilometers en het verlagen van de CO₂-uitstoot in de gehele supply chain. Euro Pool System heeft 48 servicecentra in Europa en beschikt in België over servicecentra bij de Mechelse Veilingen, de REO Veiling, in Zellik en in Halle. Al deze locaties zijn uitgerust met moderne wasinstallaties die de verpakkingen reinigen.

1. Kerncijfers

2011 is voor Euro Pool System een bijzonder en geslaagd jaar geweest. In oktober werd het Franse LPR overgenomen, actief in het poolen van pallets op de Europese markt, goed voor meer dan 40 miljoen bewegingen per jaar. Deze beslissing kadert enerzijds in de actieve groeistrategie van het bedrijf, waarbij ook diversificatie en risicospreiding belangrijke aandachtspunten zijn. Anderzijds biedt het toekomstige synergie- en schaalvoordelen, en ondersteunt het de uitbreiding van de dienstverlening door de combinatie van kratten en pallets. Beide activiteiten werden ondergebracht in afzonderlijke divisies, waarbij kennis van de lokale markten, de klanten en de dienstverlening centraal blijft staan.

De omzet van de groep steeg met 18% tot € 247 miljoen. Europees werden 655 miljoen krattenbewegingen gerealiseerd, 6% meer dan in het jaar 2010. Het aantal bewegingen in België bedroeg 177 miljoen, tegenover 170 miljoen in 2010.

Het gebruik van klappakken kwam in 2011 neer op 450 miljoen trips, een stijging met 38 miljoen ten opzichte van 2010. De omzet in starre verpakkingen is licht dalend en kwam op 201 miljoen trips. De bewegingen in andere productgroepen, zoals poolpallets en big boxen, bleven stabiel op 4 miljoen.

De VBT-producentencoöperaties realiseerden afgerond 82 miljoen bewegingen in 2011, een stijging met 5 miljoen ten opzichte van 2010.

2. Logistiek

In 2011 werd het Europese netwerk van servicecentra verder geoptimaliseerd, waarbij efficiëntieverbetering een centraal aandachtspunt blijft. Door het verlagen van de operationele kosten, kunnen prijsaanpassingen voorkomen worden.

De internationale dienstverlening strekte zich verder uit, op vraag van retailers, tot ver buiten Europa. Naast landen zoals Marokko, Turkije en Israël, worden nu reeds meermalige verpakkingen ingezet voor export vanuit Midden-Amerika. Deze tendens zal zich verder doorzetten in de komende jaren.

Een belangrijke stap voor Euro Pool System is de steeds intensievere samenwerking met retailers, bijvoorbeeld in België, Spanje en sinds 2011 eveneens in Centraal-Europa. Door een servicecentrum te integreren in het distributiecentrum van de retailer worden kostbare vervoerkilometers en in- en uitslagkosten bespaard.

In België wordt er vooral uitgekeken naar de voltooiing van het nieuwe service center bij de Mechelse Veilingen in Sint-Katelijne-Waver begin 2012. Bij de ontwikkeling

van nieuwe wasinstallaties wordt steeds meer gebruik gemaakt van groene technologieën die het energie- en waterverbruik gunstig beïnvloeden.

Gebruikers van verpakkingen in de Benelux maken steeds meer gebruik van E-toepassingen van Euro Pool System, onder meer E-web en E-invoicing. Daardoor heeft Euro Pool System beter inzicht in de logistieke stromen en neemt de efficiëntie van de pool toe.

3. Misbruik

Misbruik van en fraude met verpakkingen van Euro Pool System is binnen de organisatie een belangrijk aandachtspunt. Door krattenstromen inzichtelijk te maken en door internationale uitwisseling van informatie en samenwerking, is de efficiëntie van de misbruikbestrijding sterk toegenomen. Samenwerking tussen ketenpartners blijft ook in de toekomst nodig om misbruik tegen te gaan.

4. Research & Development

In 2011 zijn een twintigtal Research & Development projecten uitgevoerd, onder meer op het gebied van nieuwe verpakkingen, een efficiëntere werkwijze op de servicecentra en het verduurzamen van het proces. Een voorbeeld van efficiëntieverbetering is de ontwikkeling van nieuwe generatie sorteer-, openings- en sluitingssystemen.

Tevens is een aanvang gemaakt met het ontwikkelen van een nieuw ERP-platform, met als doel zichtbaarheid van stromen en voorraden te verhogen en de dienstverlening en onderlinge gegevensuitwisseling tussen de partijen in de keten te verbeteren.

5. Plannen en verwachtingen

Euro Pool System zal zich in 2012 blijven richten op verdere groei. Nieuwe producten, innovatieve commerciële projecten gericht op ketenintegratie en nauwe samenwerking met de Europese retailers en geografische uitbreiding staan daarbij centraal. Voorts zal er aandacht worden besteed aan de verdere integratie van LPR en de ontwikkeling van het nieuwe ERP-systeem, echter zonder afbreuk te doen aan de dienstverlening.

Met als unieke eigenschap de product- en marktkennis, en de nauwe samenwerking met de tuinbouwsector, in de hoedanigheid van zowel klant, operationele partner als aandeelhouder, blijft het vertrouwen in de toekomst hoog.

EPS-kisten

14. KENNISCENTRUM VOOR DUURZAME TUINBOUW (KDT)

De Dienst voor Residu Controle (DRC) heeft na meer dan dertig jaar een nieuwe naam: Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw vzw, kortweg KDT. Tijdens de voorbije decennia bouwde DRC een stevige reputatie op, maar de naam kwam niet langer overeen met de huidige activiteiten die verder gaan dan gewasbescherming en residubewaking. Gezien dit bredere activiteiten aanbod werd gekozen voor een aangepaste organisatie, een nieuwe naam en een nieuw logo, die beter de lading dekken.

1. Nieuwe organisatie

Het Kenniscentrum voor Duurzame Tuinbouw is een vereniging zonder winstoogmerk (vzw) die in het leven werd geroepen door producentencoöperaties, het VBT, LAVA, de Vlaamse overheid, de Vlaamse provincies en de Boerenbond. De nieuwe uitdagingen vroegen een aangepaste organisatiestructuur, samen met een statutenwijziging. De leden zijn niet langer natuurlijke personen, maar producentenorganisaties met afgevaardigden in de Raad van Bestuur.

De deelnemende producentencoöperaties zijn Mechelse Veilingen, de REO Veiling, Veiling Hoogstraten, Brava en Greenpartners – later gefusioneerd tot Coöbra – en de Limburgse Tuinbouwveiling.

Het kenniscentrum beschikt over heel wat knowhow waar aanleunende sectoren mee van kunnen profiteren, zoals bijvoorbeeld erkenningen van gewasbeschermingsmiddelen, residubewaking, onderzoek naar mogelijke contaminatie van onder meer microbiologie en zware metalen, en advieskaarten.

Een verdere uitbreiding van de leden, activiteiten en productscopes van het KDT is niet uitgesloten. Inzake voedselveiligheid en duurzame ontwikkeling is concurrentie niet op zijn plaats, maar hard samenwerken de boodschap. De sociale verbreding van het maatschappelijk draagvlak voor de activiteiten is misschien de belangrijkste vernieuwing.

2. Advieskaarten als basis voor een geïntegreerde teelt

Het KDT werkt uiteraard vanuit de expertise die bij haar voorganger DRC werd opgebouwd op het vlak van gewasbescherming en voedselveiligheid. DRC werd in 1978 opgericht met een duidelijke ambitie: binnen een wettelijk kader de tuinder goede adviezen geven en professioneel begeleiden bij de teelt van gezonde producten waarin de

consument het volste vertrouwen heeft.

De wettelijke normen rond residu's zijn ingewikkeld en veranderen heel regelmatig. Bovendien legt de distributie zelf almaar meer extra normen op. Voor de tuinder is het onbegonnen werk om dit allemaal op de voet te volgen. De wetenschappelijke medewerkers van het KDT doen dit al jaren voor hen. Deskundig en onafhankelijk advies verlenen over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen aan de hand van zogenaamde advieskaarten blijft één van de belangrijkste opdrachten. Voor een hele reeks producten bestaat inmiddels een advieskaart volgens de principes van de geïntegreerde teelt. Het zijn handige werkinstrumenten voor de producent en ze bieden een stevig houvast waar de teler altijd op terug kan vallen. Als de producent deze richtlijnen goed opvolgt, bestaat het risico op overschrijdingen in feite niet.

3. Residumonitoring als vinger aan de pols

Maar volgt de producent de adviezen ook daadwerkelijk op? Om dit te weten stelt het KDT voor elke teelt een residumonitoringplan op dat de veilingen ook in hun kwaliteitssysteem integreren. Het monitoringplan vormt de basis voor het sectoraal residubewakingsplan dat door alle VBT-leden wordt gevolgd en in praktijk gebracht. De resultaten van de residubewaking worden op regelmatige tijdstippen verzameld, zodat een continue evolutie van de situatie kan gebeuren. De verzamelde resultaten vormen de basis voor de jaarlijkse aanpassingen aan het plan en worden ook getoetst aan wettelijke en bovenwettelijke eisen op dit vlak.

4. 'Kleine teelten' verdienen ook een wettelijk kader op vlak van gewasbescherming

Het KDT blijft uiteraard veel aandacht hebben voor de problematiek van de kleine teelten. Producten die op kleine schaal worden geteeld, staan dikwijls in de kou wat betreft de erkenningen van gewasbeschermingsmiddelen. De producentenorganisaties die aan de wieg van het KDT staan, vinden evenwel dat ook kleine teelten het verdienen om binnen een wettelijk kader geproduceerd te kunnen worden. Daarom wordt sinds 2003 gebruik gemaakt van de wettelijke clause dat ook 'derden' erkenningsaanvragen voor gewasbeschermingsmiddelen mogen indienen. Langs die weg verkreeg DRC/KDT in 2011 in totaal 161 erkenningen, specifiek voor kleine teelten.

5. Alertheid voor mogelijke contaminatie van groenten en fruit

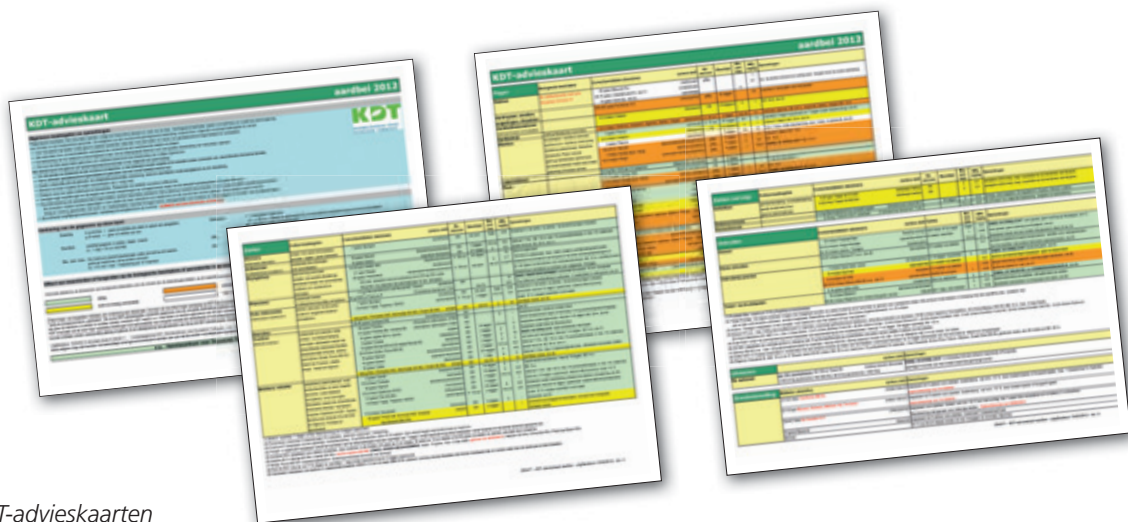
Het KDT wil ook een proactieve rol blijven spelen op vlak van voedselveiligheid en duurzaamheid van de primaire plantaardige sector. Daarvoor wordt vooral kennis opgebouwd via de vele contacten – met onder meer overheden en verwante organisaties – en via relevante publicaties in binnen- en buitenland.

Meer specifiek wordt ook oriënterend onderzoek verricht op vlak van zware metalen, nitraten en microbiologische contaminatie.

In 2011 kreeg de groentesector in Europa te maken met de grootste crisis sinds decennia. De uitbraak van de EHEC-bacterie in Duitsland had zeer ernstige gevolgen voor de ganse primaire plantaardige sector. Dankzij de opgebouwde kennis binnen het KDT, kon snel en accuraat opgetreden worden door middel van bijkomende gerichte analyses. Uiteraard heeft dit de crisis niet kunnen voorkomen, maar het heeft er zeker toe bijgedragen dat het consumentenvertrouwen in België op een behoorlijk peil is kunnen blijven!

6. Uitdaging voor de toekomst

Een kwaliteitsvol product telen met aandacht voor de voedselveiligheid blijft de primaire bezorgdheid van het KDT. Maar deze grote uitdaging wordt momenteel op een andere manier ingevuld dan vroeger. Er is immers de groeiende aandacht voor duurzame ontwikkelingen in de tuinbouw. Voedselveiligheid en goede agrarische praktijken vormen uiteraard een belangrijk deel van een duurzame voedselproductie. Maar er is meer: energie-efficiëntie, CO₂-emissie, waterverbruik, luchtkwaliteit, bodembeheer, aandacht voor mens en omgeving en afvalpreventie. Het zijn belangrijke uitdagingen waar nu reeds op wordt ingespeeld en die onze volle aandacht krijgen in de toekomst. Bij de uitbouw van een maatschappelijk verantwoord ondernemerschap binnen de tuinbouw heeft het KDT inderdaad een belangrijke rol te vervullen en dit engagement wil het samen met de partners waarmaken.

KDT-advieskaarten

Handwriting practice lines consisting of 24 horizontal dotted lines.

V·B·T

VERBOND VAN BELGISCHE
TUINBOUWCOÖPERATIES